

prosvetni delavec

Red dela s srebrnim vencem
1974

List delavcev v vzgojnoizobraževalnih zavodih Slovenije

Ljubljana, 12. maja 1978 — Številka 9

Mladinci jeseniške občine so prevzeli štafeto mladosti na Vršču. Po vsej občini so jo pozdravljali učenci in drugi občani. Živahno je bilo tudi na Jesenicah, štafeto so pričakali pred Titovim domom, kjer so ji skupno s pihalnim orkestrom jeseniških železarjev pod vodstvom kapelnika Ivana Knifica zapeli tudi združeni pevski zbori jeseniških osnovnih šol. (Foto in besedilo: B. Blenkuš)

Raziskovanje — del združenega dela

Na univerzi podpiramo stališča, ki uveljavljajo znanje in znanost kot izhodišče našega razvoja, je dejala na VIII. kongresu ZK Slovenije Aleksandra Kornhauser, predsednica skupščine Raziskovalne skupnosti Slovenije, hkrati pa izredno kritično opozorila na slabosti, ki jih je treba čim prej odpraviti. Mednje sodi zaprtost, lastniška miselnost, pa naj se pojavi kjerkoli. To je elitizem, po katerem je treba odločno udariti. Nihče, niti posameznik niti skupina si ne more prilaščati pravice govoriti v imenu znanosti, posameznik in skupina se morata uveljavljati z uresničanjem raziskovalnim delom, ne pa s položajem ali z obljubami o takem delu. To pa je mogoče uresničiti samo s prehodom na dohodkovne odnose. Marsikje še ohranjajo prikrito proračunske odnose, posebno v organizacijah združenega dela v izobraževanju in raziskovanju; to je treba preganjati, da ne bi eni živeli na račun drugih. Ni se mogoče pogovarjati, ali bomo uveljavili dohodkovne odnose ali ne, dogovorimo se lahko le za dokaj kratek rok, da jih vzpostavimo. Dohodkovnih odnosov v visokošolskih, pa ne samo teh, temveč v vseh izobraževalnih in raziskovalnih organizacijah ne bo mogoče uveljaviti na prikritih medsebojnih odnosih. Kakorkoli je res, da se marsikateremu raziskovalcu in visokošolskemu delavcu toži po proračunu, po katerem je dobival denar po svojem delovnem mestu ne glede na opravljeno delo, je res tudi to, da skušajo mnogi uporabniki ohraniti mezdné odnose, katerih raziskovalce in učitelje najemajo kot svojo delovno silo,

nekakšno strokovno službo. Opraviti imamo torej s primitivizmom, ki se mu ni mogoče izogniti, treba se je z njim soočiti. Ne moremo dopustiti, da bi vzpostavljali neenakopraven položaj; ta primitivizem vse prepogosto oblači obleko gospodarskih in družbenih interesov, sam se imezuje združeno delo, ne da bi tega resnično razumel. Temu se upiramo zelo odločno, je naglasila dr. Aleksandra Kornhauserjeva. Delavski razred bo nastopal kot kolektivni intelektualci le tedaj, če bodo raziskave vključevale celoten sklop od temeljnih, prek uporabnih raziskav do prenosa raziskovalnih dosežkov v prakso ter vzgojo kadra za te potrebe.

Pri sedanjih naporih pa se pojavljajo tri hude ovire. Prva je kratkovidnost pri načrtovanju takih raziskav, kajti za temeljne družboslovne, kulturnozgodovinske in naravoslovne raziskave doslej skoraj ni bilo posluha. To vnaša duhovno ozkost, spodkopava dolgoročnost razvojnih možnosti in tudi dohodek prinaša le kratek čas. Temeljnih raziskav ne bi smeli zanemarjati. Druga ovira je usmeritev pretežno na uvoz tujega znanja. V takih razmerah je zelo težko usmerjati mlade ljudi v tiste poklice, ki so namenjeni za neposredno proizvodnjo in na raziskovalnem področju v razvoj proizvodnih postopkov, v izrabo domačih surovin. Takšno prakso je treba obsoditi, ker v bistvu rahlja našo gospodarsko in s tem tudi družbeno neodvisnost. Uvoz tuje licence bi bil opravičen le takrat, če bi hkrati z njim predlagali in sprejeli pro-

gram svojih raziskav, ki vzamejo uvoženo znanje le kot eno izmed izhodišč za hitrejši razvoj domače ustvarjalnosti.

Med najhujše ovire pa lahko štejemo pomanjkanje raziskovalnih kadrov. Če hočemo izpeljati celotno projektno organizacijo, potrebujemo usposobljene kadre v vsaki organizaciji združenega dela, da bi skrbeli za razvoj. Obenem bi tudi visokošolske organizacije morale načrtno vključevati kadre v projekte in študij ob delu. Visokošolske organizacije so že marsikaj naredile za študij ob delu, vendar velika večina še ni doumela, kako pomembno je to. Programi nenehnega strokovnega izpopolnjevanja morajo biti enakopravni del izobraževalnih programov šol vseh stopenj. Študij ob delu je še vedno pastorek, večkrat zanemarjen, neenakopravno zasnovan in izvajan. Večje priznanje bi morali dati tistim redkim dosedanjim naporom na tem področju, obenem pa začeti širšo družbeno akcijo, da bi bil to načrtni sistem, ki se mu nihče ne bi mogel izmikati.

Odločno je treba odpreti vse organizacije združenega dela uporabnikom, kajti pri večini so še samozadovoljni, ne mislijo na svoj razvoj in nimajo nikogar, ki bi skrbel za prenos raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo in družbeno prakso. Tudi taki posamezniki in tehnokratske skupine so, in ni jih malo, ki oblastniško zaslišujejo svoje delavce, kdo jim je sploh dovolil študirati ob delu. Take pojave bi bilo treba odločno obsoditi. Zadnje čase se je tudi preveč razpasla miselnost, je menila dr. Kornhauserjeva, da pre-

verjeno znanje sploh ni potrebno, saj si ga tako rekoč lahko kar medsebojno priznavamo v kolektivu. Povedati je treba, da je to ne le zmota, temveč špekulacija. Jasno je treba reči, da so poti za pridobitev znanja lahko zelo različne, najsi bo z izrednim šolanjem, študijem ob delu, samoizobraževanjem, vse pa morajo biti enakopravne. To ne more vplivati na kakovost pridobljenega znanja, toda znanja ne moremo priznavati po načelu: »Jaz tebi, ti meni«. Biti mora objektivno preverjeno po širših družbenih merilih, kajti že v uvodnem referatu je bilo povedano, da je znanje pogoj za napredek. Seveda, to pomeni resnično znanje, ne pa njegovo furso.

Resolucija VIII. kongresa kaže, da so delegati ostro zapazili dobre in pomanjkljive strani našega raziskovanja. V razpravi so zahtevali, da je treba prerasti tradicionalno delitev raziskovalnega dela na razvojne, uporabne in temeljne raziskave ter uveljaviti združevanje dela in sredstev raziskovalcev in uporabnikov za raziskovalne projekte, ki bodo upoštevali družbenoekonomsko vlogo in namen raziskovalnega dela v skladu s prioritetskimi smotri družbenega razvoja; pri tem bo treba skrbeti za vzgojo raziskovalnih kadrov ter nenehno prehajanje med raziskovalno dejavnostjo ter družbeno in gospodarsko prakso. Raziskovanje je sestavina združenega dela, neločljiv dejavnik napredka, zato ga je treba enakovredno samoupravno obravnavati in odgovorno odpravljati slabosti, da bi boljše delali in živeli.

Geza Čahuk

Drugačna organiziranost za boljše delo

Republiški svet Zveza sindikatov Slovenije je na seji letošnjega 25. aprila sprejel Izhodišča za izpopolnitev organiziranosti in metod delovanja Zveze sindikatov Slovenije in jih dal v javno razpravo. Izhodišča temeljijo na družbeni vlogi sindikata, ki je opredeljena z ustavo, zakonom o združenem delu in drugimi sistemskimi zakoni. Namen javne razprave je, da sindikalne organizacije v pripravi na svoj kongres temeljito preverijo in ugotovijo, kako so usposobljene za opravljanje svojih številnih in zahtevnih nalog, zlasti glede krepitve družbenoekonomskega položaja delavcev.

Stopnja družbenega razvoja, ki smo jo dosegli v naši samoupravni organiziranosti, zahteva spreminjanje in dopolnjevanje metod dela v sindikatih in morda še nekatere organizacijske spremembe, da bomo lahko v prihodnje še bolj učinkoviti. Res je, da je uspešno delo vedno bolj odvisno od dejavnosti sindikalnih delavcev kakor od organizacijskih oblik.

Tako kot v dosedanjem delu sindikatov bo tudi v prihodnje osnovna organizacija sindikata temelj sindikalne organiziranosti in družbenopolitične dejavnosti, še bolj kot doslej pa se mora uveljaviti kot politična organizacija svojih članov. V osnovni organizaciji sindikata uresničujejo delavci svoj ustavni položaj v združenem delu. Zato delovanje osnovnih organizacij ne more in ne sme biti nekaj, kar je opravljeno mimogrede, temveč dejavno in temeljito družbenopolitično delo z veliko družbenopolitično odgovornostjo. Tudi v vzgojnoizobraževalni dejavnosti bodo morale osnovne organizacije sindikata prevzemati odgovornost za nadaljnji razvoj samoupravljanja in družbenoekonomskega odnosa. To pa zahteva bistveno drugačno dejavnost, kot je bila nekdanja, ko smo rešitve naših problemov in težav iskali le v zunanjih dejavnostih.

Gradivo poudarja, da je sindikat enotna in samostojna družbenopolitična organizacija delavskega razreda. Zato opredeljuje vsako osnovno organizacijo sindikata kot organizacijo zveze sindikatov in ne kot organizacijo tega ali onega strokovnega sindikata. Tako izhodišče omogoča tudi predvideno delovanje zveze sindikatov v kraju bivanja, to je v krajevni skupnosti. Ugotoviti bo treba, v kakšnih oblikah delovanja bodo delavci lahko enakopravno z drugimi občani opredeljevali skupne interese in se dogovarjali o združevanju sredstev za njihovo uresničitev. Za vzgojnoizobraževalno dejavnost, zlasti za predšolsko vzgojo in osnovne šole bi bilo koristno poiskati ustrezne oblike povezave med sindikalnimi organizacijami na območju krajevne skupnosti. Tako bi rešili marsikatero vprašanje družbenega standarda v krajevni skupnosti.

Izhodišča predvidevajo, da bodo delavci lahko prek svojih osnovnih organizacij usklajevali in uresničevali svoje posebne interese, povezani v strokovnem sindikatu. V strokovnem sindikatu se ne bi smela ponavljati celotna sindikalna dejavnost, temveč bi reševali le nekatera vprašanja, kot so: delitev osebnih dohodkov, pogoji za pridobivanje dohodka, uspešnosti gospodarjenja, razvoj posameznih dejavnosti, posebni pogoji za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela ipd. Tudi o povezavi osnovnih organizacij sindikata v strokovni sindikat moramo do dobro razmisliti. Ugotoviti moramo, kako bomo lahko najbolj uspešno uveljavljali svoje posebne interese v občinski zvezi sindikatov. O tem vprašanju bi se morali pogovarjati tudi v občini in skupaj ugotoviti način dela. Gre za take organizacijske oblike, ki bodo omogočale enakopravno reševanje problemov na vzgojnoizobraževalnem področju kot v katerikoli drugem delu združenega dela. Ne smemo dovoliti, da bi že v sindikatih problematiko vzgojnoizobraževalne dejavnosti postavljali na stranski tir in dajali prednost le tistim delovnim organizacijam ali dejavnostim, ki proizvajajo in z novo vrednostjo ustvarjajo dohodek, problematiko vzgojnoizobraževalnih delovnih organizacij pa odpravljali kot odvečno breme.

V občinah, kjer bodo imele osnovne organizacije sindikata v vzgojnoizobraževalni dejavnosti svojo konferenco v delovni organizaciji, bosta organiziranost in delovanje nekoliko drugačna kot v občinah, kjer tega ne bodo imeli. V največ primerih se bodo posebni interesi delavcev kake dejavnosti v občini reševali verjetno v občinskem odboru sindikata. V občinah, kjer se zaradi majhnega števila osnovnih organizacij ne bodo odločili za odbor sindikata, ne bi bilo odveč razmisliti o konferenci osnovnih organizacij, čeprav te kot temeljne organizacije niso povezane v delovno organizacijo. Predlogi, ki se bodo izoblikovali v razpravi, naj bi pripomogli k učinkovitemu delu sindikata, tako da bo lahko izpolnjeval naloge, začrtane v ustavi in potrebne pri dograjevanju našega samoupravnega družbenopolitičnega sistema, v vzgojnoizobraževalni dejavnosti pa si prizadeval tudi za uspešno uresničevanje enakopravnega družbenoekonomskega položaja delavcev te dejavnosti v združenem delu.

Kar zadeva organiziranost sindikatov v republiki je v predlogu zapisano, da se delavci v vzgojnoizobraževalni dejavnosti, znanosti in kulturi povežejo v poseben sindikat. Čeprav dejavnost celotnega dela sindikata ne more biti odvisna od organiziranosti v republiki, bo vendarle treba temeljito razmisliti o metodi dela republiškega odbora. V zadnjih letih je družbeni razvoj zlasti v teh dejavnostih, izoblikoval različne načine reševanja posameznih temeljnih problemov, posebno vprašanj, ki naj bi jih reševali v strokovnem sindikatu. Prav to pa nam narekuje metode in oblike dela. Če bo v javni razpravi potrjen, ali sprejet predlog, ki ga vsebujejo Izhodišča, potem ne bo odveč sočasno pomisliti na ustanovitev republiških konferenc za nekatere dejavnosti. Poleg mnogih skupnih, lahko bi rekli identičnih problemov vseh dejavnosti v predlaganem republiškem odboru imajo posamezne dejavnosti vendarle svoje posebne — probleme, ki jih bodo lahko uspešno reševale le, če bodo objektivne možnosti za to v sindikalni organiziranosti.

Nekatere pripombe k dokumentu Temelji politično organizacijske graditve zveze sindikatov

Kako povezati družbene dejavnosti

V javni razpravi je dokument Temelji politično-organizacijske graditve zveze sindikatov, ki naj bi bil izhodišče za novo organizacijo sindikata in zveze sindikatov ter izdelavo novega statuta te organizacije. Namen nove organiziranosti je predvsem usposabljanje sindikat za opravljanje povečanih družbenih in političnih nalog v skladu z nastalimi družbenopolitičnimi in ekonomskimi spremembami. V zadnjih štirih letih je bilo v razvoju naše družbe veliko sprememb, ki se morajo zrcaliti tudi v delovanju sindikata — družbenopolitične organizacije delavskega razreda in pomembnega subjekta samoupravnega socialističnega sistema. Spomnimo samo na dve izmed teh: ustavo SFRJ in zakon o združenem delu — najpomembnejši politični in zakonodajni dokument po ustavi v zadnjih desetletjih.

Nova stopnja socialističnih samoupravnih odnosov, usakojena s tema dokumentoma, se že oblikuje v praksi. Gre predvsem za delegatski sistem družbenopolitičnih in samoupravnih skupnosti, za nove odnose, v katerih so delavci v združenem delu zagospodarili s skupno produkcijo in ustvarjenim dohodkom, o svobodni menjavi dela in

večji povezanosti dela v družbenih dejavnostih in materialni proizvodnji, o pluralizmu interesov, ki nastajajo v posameznih odsekih in plasteh družbe ter se usklajujejo in rešujejo z demokratično prakso dogovarjanja in sporazumevanja itn. V vseh teh procesih dobiva sindikat vedno večjo vlogo. V ustavi je naštetih 18 neposrednih nalog sindikata, v zakonu o združenem delu pa so njegove pravice in obveznosti navedene v 55 členih.

Po novem dokumentu je organizacija sindikata zelo prožna, republiške in pokrajinske organizacije pa so povsem samostojne, in se glede na svoje potrebe in posebnosti lahko po svoje organizirajo. Organizirati se je mogoče po dveh načelih: po **teritorialnem načelu**, ki poteka od občine, mesta in območja do republike in zveze ter gre vzporedno z organiziranostjo družbenopolitičnega sistema ter po **proizvodnem načelu**, ki izhaja iz gospodarskih celot in združuje proizvodnjo, končno proizvodnjo, promet, znanost in izobraževanje.

Je pa tudi tretje načelo akcijskega povezovanja delavcev več različnih dejavnosti glede na podobna ali skupna vprašanja, kot na primer, povezovanje delavcev

iste dejavnosti, ki delajo na različnih področjih (na primer usmerjeno izobraževanje gradbeništva, kmetijstva, tekstila ipd.).

Dokument tudi opozarja, da je potrebno sočasno in enotno delovanje sindikatov in zveze sindikatov, da bi odpravili dvojnost in neučinkovitost dela, in skuša razdeliti delo med posamezne sindikalne organe v občini, republiki in zvezi. Glavno sporočilo dokumenta je: okrepiti je treba osnovno organizacijo in občinski svet sindikata. Hkrati s tem je treba zmanjševati število poklicnih delavcev v zvezi glede na to, da se tam opravljajo povečini usklajevalne naloge sindikata, zmanjšano pa je število izvirnih in samostojnih nalog. Dokument zagovarja krepitev vloge zveze sindikatov kot enotne organizacije delavskega razreda, predlaga pa 15 strokovnih sindikatov kot oblik organiziranja in delovanja zveze sindikatov. Za področje družbenih dejavnosti so predlagani trije sindikati, in sicer: sindikat delavcev izobraževanja, kulture in znanosti, sindikat delavcev zdravstva in socialnega varstva ter sindikat delavcev državne uprave, finančnih organizacij in civilnih oseb, zaposlenih v JLA.

Vse to so dobre lastnosti tega dokumenta, o katerih ni potreben poseben komentar.

V tem sestavku pa nameravamo pregledati dokument tudi kritično ter opozoriti na nekatere pomanjkljivosti, nedoločnosti in kompromisne rešitve.

Prvič: Z vidika naše demokratične prakse ni sprejemljivo, da je tako pomemben dokument v javni razpravi samo mesec dni. V strokovnih in političnih krogih se je »porajal« zelo dolgo, člani pa ne bodo mogli povedati svojega mnenja o prihodnjih sindikalni organiziranosti. Vse se bo končalo v organih sindikata.

Drugič: Naslov dokumenta: Temelji za politično-organizacijsko graditev zveze sindikatov je premalo določen, ker je v besedilu govor tako o zvezi sindikatov kot o posameznih sindikatih. Nehote se vprašamo: ali so strokovni sindikati ali jih ni?

Tretjič: Dokument govori o zvezi sindikatov kot o prostovoljni organizaciji. Najbrž gre za prostovoljnost včlanjenosti v organizacijo, ne pa za prostovoljnost same organizacije, ki je po ustavi SFRJ sestavni del samoupravnega socialističnega sistema.

Četrtič: Če so strokovni sindikati, teh pa dokument ne zanika, potem se delavci organizirajo v sindikate in zveze sindikatov. Imamo torej osnovno organizacijo sindikatov in zvezo sindikatov.

Pred praznovanjem v Celju

Celjani v teh dneh praznujejo tridesetletnico pedagoškega šolstva v Celju. Na pedagoškem centru so sklenili, da bodo to pokazali predvsem z dobrimi vzgojnoizobraževalnimi dosežki in zlasti še razvili dejavnosti prostega časa, ki so posebnega pomena za razvoj sodobne pedagoške osebnosti. Prav s tem delom bodo pokazali, da je to potrebno za vsestranski razvoj osebnosti, obenem pa omogoča žive stike z okoljem ne samo v Celju, temveč po širši pokrajini. Lukovna skupina obišče vse vrste, razstavljajo izdelke likovnega in tehniškega ustvarjanja, mladi fotografi pa prikazujejo razvoj pedagoškega centra in bogastvo njegove dejavnosti. Z gledališko prireditvijo in sporedom ustvarjalnega plesa se bodo 22. maja predstavili v mestnem gledališču. Ob dnevu mladosti proslavljajo hkrati pedagoški jubilej s športnim srečanjem pe-

Petič: Delovanja strokovnih sindikatov ni mogoče skriti samo na štiri področja, ki so naštetja v dokumentu. Toda tudi ta štiri področja dokazujejo, da imajo strokovni sindikati pomembno družbeno, politično in samoupravno vlogo, zato njihovega področja dela ni mogoče omejiti zgolj na način delovanja zveze sindikatov. Problematika pridobivanja in delitve dohodka ter sporazumevanja na tem področju, samoupravno organiziranje združenega dela in delovne razmere delavcev so temeljne zahteve razvoja samoupravnih odnosov.

Menimo, da se v strokovnih sindikatih najbolje in najbolj demokratično opredeljujejo posebni interesi. Tu se tudi usklajujejo s skupnimi interesi. Zato sindikati sodelujejo pri utrjevanju politike zveze sindikatov in so odgovorni za njeno izvajanje. Nihče drugi nima pravice in ne more opravljati tega v imenu članstva.

Graditev samoupravnih odnosov, samoupravno načrtovanje, usklajevanje pogojev za pridobivanje dohodka in drugo — vse to so naloge, s katerimi se morajo ukvarjati strokovni sindikati.

Ugotavljanje kazalnika o poslovanju organizacij, obravnava izkušenj pri iskanju meril za vrednotenje dela in delovnih dosežkov, usposabljanje delegatov in delegacij za samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične skupnosti ter samoupravne organe so stalne in zelo pomembne naloge strokovnih sindikatov na različnih ravneh. To so le nekatera vprašanja, ki govorijo o upravičenosti in potrebi delovanja strokovnih sindikatov. Takih vprašanj pa je še veliko več.

Šestič: V dokumentu to ni določeno povedano, v poglavju Organizacija sindikatov v zvezi pa je nakazano, da bosta v zvezi dve vrsti odborov — koordinacijski in tisti, ki bodo imeli izvršilne naloge. Vsi trije sindikati v sedanjih družbenih dejavnostih se razvrščajo v koordinacijske odbore, ki so po načinu obravnave, konstituiranju, obsegu opravil in številu zaposlenih zvezni odbori druge vrste. Ni sporno, da imajo vsi zvezni odbori predvsem usklajevalne naloge, ki izhajajo predvsem iz naše družbenopolitične ureditve. Prav tako tudi nista sporni težnja po zmanjšanju števila stalno zaposlenih in potreba po močnejšem usklajevanju sindikalnih organov ter političnem in akcijskem delovanju. To je mogoče razumeti tako, da imajo nekateri strokovni sindikati več dela in težje naloge kot drugi. Sporno pa je, kako se opredeljuje vrsta nekaterih zveznih odborov — brez mnenja članstva in brez potrebne utemeljitve in tudi to, da se porajajo splošne opredelilne prej, preden je mogoče slišati nasprotno utemeljitev. Vse to kaže, da družbene dejavnosti v zveznem sindikatu niso bile enakovredno obravnavane in da so bile pastorek.

VASKO RAIČEVIČ

Za uspešno sodelovanje

Doslej so bile ustanovljene jugoslovanske zveze samoupravnih interesnih skupnosti za zdravstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za področje znanstvenih dejavnosti ter za usmerjeno izobraževanje in vzgojo (na področju socialnega in otroškega varstva delujejo koordinacijski odbori), kmalu pa bo ustanovljena zveza samoupravnih interesnih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje SFRJ. O tem so razpravljali pred nedavnim v Sarajevu na pripravljalnem sestanku iniciativnega odbora za ustanovitev zveze samoupravnih interesnih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje Jugoslavije, ki so se ga udeležili predstavniki republiških in pokrajinskih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje. Zveze samoupravnih interesnih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje SR Bosne in Hercegovine, predstavnik koordinacijskega odbora samoupravnih interesnih skupnosti zvezne konference SZDL Jugoslavije in predstavnik republiškega sekretariata za izobraževanje, znanost, kulturo in telesno kulturo SR Bosne in Hercegovine. Na sestanku so obravnavali teze za samoupravni sporazum o združevanju republiških in pokrajinskih skupnosti v zvezo samoupravnih interesnih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje Jugoslavije.

Ko je govoril o teh tezah, ki jih je pripravila zveza samoupravnih interesnih skupnosti za osnovno izobraževanje in vzgojo Bosne in Hercegovine, je Šemsudin Topuzović, predsednik skupščine te zveze dejal, da bo imela prihodnja jugoslovanska zveza zelo resno in težko nalogo — s svojim jasno opredeljenim akcijskim načrtom prispevati k nadaljnji uveljavitvi stališča, da socialistično samoupravljanje v šolah ni samo družbeni odnos, temveč tudi pot za oblikovanje mlade osebnosti, ki bo pripravljena izpopolnjevati in krepiti naš samoupravni socialistični sistem. Zveza naj bi prispevala tudi k ustvarjanju vzgojnoizobraževalne politike republiških in pokrajinskih skupnosti, zato

da bi čimprej in čim bolj učinkovito reševali številna vprašanja kot so: nadaljnja humanizacija odnosov v šolah in uveljavitev učenčeve osebnosti v skladu s načeli socialističnega samoupravljanja; razvijanje delovnih navad in ustvarjalnega odnosa do dela; zagotavljanje ekonomičnosti in učinkovitosti pri delu in učenju ter razvijanje odgovornosti; odprava nepismenosti; osnovno izobraževanje odraslih v osnovnih šolah in enotno financiranje te dejavnosti; osnovošolsko izobraževanje naših delavcev, začasnno zaposlenih tujini in šolanje njihovih otrok v osnovnih šolah; enotnost sistema načrtovanja kot temeljne predpostavke za svobodno menjavo dela; usklajevanje učbenikov, predmetnikov; in učnih načrtov; dogovarjanje o vsebini in intenzivnosti preobrazbe vzgoje in izobraževanja glede na družbenoekonomske spremembe (svobodna menjava dela, cena izobraževanja, življenjska raven delavcev vzgojnoizobraževalnih in vzgojnoizobraževalnih organizacij itn.).

Gotovo je, da se bomo v teh in drugih vprašanjih dogovarjali in sporazumevali v zvezi. Razumljivo je, da bomo mogli obravnavati vse hkrati. Prav zato mora biti načrt stvaren. V njem naj bi bila problematika, ki jo bomo reševali v vsaki republiki in pokrajini in tako z izmenjavo mnenj in izkušnjaj največ prispevali k preobrazbi izobraževanja in vzgoje v vsaki republiki in pokrajini — je poudaril Šemsudin Topuzović.

Po temeljiti razpravi o tezah ki je pripomogla tudi k izboljšanju besedila, je bil sprejet osnutek načrta samoupravnega sporazuma o združevanju republiških in samoupravnih interesnih skupnosti osnovnega izobraževanja in vzgoje Jugoslavije, ki se ga že poslali v razpravo republiškim in pokrajinskim skupnostim. Po končani razpravi bo izdelan predlog samoupravnega sporazuma, ki naj bi ga sprejeli najkasneje do letošnjega 15. maja.

MILAN R. MARKOVIČ

Slovesnost na Gradbeni tehniški šoli v Ljubljani

Na Gradbeni tehniški šoli v Ljubljani je bila v počastitev kongresov ZK in 65-letnice šole organizirana razstava s naslovom Človek — delo — partija — kultura. Razstavo so ob pomoči profesorjev pripravili učenci in na njej prikazali, kako živi šola danes. Na razstavi ni manjkalo njihovih izdelkov, šolskih učbenikov, marksistične literature, pa tudi sekcije in krožki, ki delujejo na šoli, so prikazali, kako razvijana je zunajšolska dejavnost učencev.

Svoje delo in delo šole so učenci predstavili tudi v govoru na svečani proslavi, ki je bila 26. aprila ob 65-letnici šole, dnevu OF, prazniku dela in bližnjem enajstem kongresu ZKJ. Udeležili so se predstavniki republike, mesta Ljubljane, občine Bežigrad in združenega dela. Proslava je bila še slovesnejša zaradi podelitve visokega odlikovanja, reda zaslug za narod s srebrnimi žarki, ki ga je šoli podelil predsednik republike, izročil pa podpredsednik skupščine občine Bežigrad. V imenu učencev in delavcev šole je odlikovanje prevzel ravnatelj šole ing. Štefan Hočvar, ki se je zanj zahvalil in poudaril, da velja to priznanje ne samo današnjim rodovom, temveč tudi tistim, ki so delali na šoli pred in med NOB, kakor tudi tistim, ki so žrtvovali svoja življenja za to, da živimo danes bolje.

Učiteljem, ki poučujejo na šoli že 20 ali celo 30 let, so na tej slovesnosti podelili knjižne nagrade, kot majhno oddolžitev za njihov trud in prizadevanje ne samo v

šolskih učilnicah, temveč tudi v raznih dejavnostih zunaj šole.

Na šoli je zelo razvito družbenopolitično življenje. Nasilje tega je osnovna organizacija zveze komunistov, ki ima 10 članov, vključno z 32 novimi člani, ki so ob tej slovesnosti prejeli članske izkaznice. Že leta 1976 je osnovna organizacija ZKJ za svoje delo prejela ob tej priložnosti Komunistično diplomno, sedaj pa zlati emblema za uspešno in učinkovito uresničevanje programov tedna Komunistične, posvečenega človeku, delu in kulturi, ki ga je podelil Republiški odbor akcij »Človek, delo kultura«.

Dejavna je tudi mladinska pohodna enota, ki nosi ime po tankovskem odredu NOV Slovenije. Na tej proslavi je ob odhodu 1. tankovskega odreda pri glavnem štabu za SLO Slovenije prejela priznanje za razvijanje tradicij NOB. Priznanje, brusen vazo, je predal pohodni enoti Franc Štritof-Krištof, komandant 1. tankovskega odreda mlade NOB.

Za povezavo in prijetno ozračje na proslavi je skrbel Komunistični akademski oktet, ki se je predstavil s svojim bogatim sporedom revolucionarnih in narodnih pesmi.

Učenci in delavci šole so ob tej priložnosti poslali tovarišu T. Brzjavko, v kateri so se zahvalili za visoko odlikovanje, mu čestitali ob njegovem 86. rojstnem dnevu ter mu obljubili, da bodo nadaljevali pot, ki jo je začel pred štirimi desetletji.

NEVENKA BEVC

prosvetni delavec

List izdajata republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja in Izobraževalna skupnost SRS — Izhaja štiri- najstrednevo med šolskim letom — Ureja uredniški odbor. Direktor in glavni urednik Rudi Lešnik, odgovorna urednica Marjana Kunelj, tehnična urednica Tea Dominko. Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/1, telefon 315-585. Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1/1, telefon 22-284, poštni predal 355-VII. Rokopisov in fotografij ne vračamo, posamezni izvod 4 din. Letna naročnina: 80 din za posameznika, za šole in druge ustanove 140 din. Št. tek. računa 50101-601-16915. Tiska ČZP Ljudska pravica. YU ISSN 0033-1643 Po mnenju Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje je list »Prosvetni delavec« prost temeljnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu).

Po starem ni mogoče

Iz poročila Zavoda SR Slovenije za šolstvo za leto 1977 je razvidno, da se neposredno delo pri pouku počasneje spreminja in posodablja kakor pri drugih oblikah vzgoje. Nov veter vnašajo v vzgojni proces zlasti prostovoljne dejavnosti, v katere pa ni bilo zajetih kar četrtina osnovnošolcev. Spoznanja o tem, da je treba razviti samoupravne odnose in storiti več, kakor zmore dati frontalna oblika pouka, še ne pomagajo, da ne bi prevladovala faktozacija in receptivno učenje. Prav to bomo možnosti, da bi učenci še bolj sodelovali ter iskali in razvijali skupaj z učitelji boljše poti k vzgojnemu smotrom.

Dejavnosti prostega časa kažejo zlasti napredek v uveljavljanju sodobnejšega vzgojnega dela, vendar je pedagogika prostega časa še premalo razvita, čeprav prav ta zahteva bistveno spremembo odnosov med učenci in učitelji in odklanja represivne metode dela, ki so še pogoste v današnji šoli. Poročilo ugotavlja, da je v naših šolah še vedno preveč avtoritativnega odnosa učiteljev do učencev; to onemogoča sproščeno ustvarjalno sodelovanje. Ugotoviti bi bilo treba, ali so razlogi v premajhni sposobnosti nekaterih učiteljev ali v tem, da permissivne oblike dela zahtevajo boljše in zahtevnejše pripravo na pouk, v katero bi bilo treba vključevati po načelu samoupravljanja tudi učence in različne sodelavce. Stare oblike dela so preprostejše, naglašena enosmernost komunikacija z učencem je navidez avtoritativnejša in kaže disciplino v tem, da učenci poslušajo mirno, manj pa omogoča učencu, da bi lahko sodeloval in sproti odkrival novo in to preverjal s proizvodno in družbeno dejavnostjo.

Učitelji so pogosto nerazumljivo togi in brez ustvarjalnega napora uporabljajo vzorec časovne razporeditve snovi, ki je le orientacijski pripomoček. Takšen odnos vodi v mehanično posnemanje in neredko v preobremenitev učencev s podatki iz učnega gradiva, ne da bi pomislili, kako takšen odnos zbujajo čustveni odpor pri učencu in mu odtujače učno aktivnost, namesto da bi gojili živo dejavnost, ki bi učencu dala možnosti, da doživeto sodeluje in doživlja tudi smiselno vrednost svojih naporov. Razumljivo, da pretežno frontalne oblike dela ne dopuščajo tako ugodnega sloga vzgojne dejavnosti. Prerasti je treba težnjo, da se vrednoti zlasti reproduktivno

znanje, ki povzroča tudi to, da se na srednjih šolah pritožujejo, kako se učenci niso veliko naučili v osnovni šoli. Preobrazba vzgajanja in izobraževanja gotovo zahteva, da se korenito spreminijo in obogatijo oblike in metode dela. Učenec mora najti možnosti za ustvarjalno sodelovanje, da mu šola ne bo pusta, temveč prostor za zadostitev različnih potreb ob tovariški pomoči učiteljev in drugih izkušenih sodelavcev.

Zanimivo, da so razmere na razredni stopnji in pri naravnoslovnih področjih pogostejše spodbudnejše in motivacijsko ugodnejše kakor drugje. Lahko sklepamo, da tam, kjer učenci poznajo programe dela, sodelujejo o uresničevanju učnega načrta in poteka to kot ustvarjalno delo v samoupravnih odnosih, tudi učitelji nimajo razloga tožiti o daržnji mladini, ki je ni mogoče voditi. Prav gotovo je vzgojno ugodno, če se učno delo prepleta skozi vse oblike dejavnosti in življenja vzgojno-izobraževalne organizacije, kar je bistveno še posebno za celodnevno šolo. Vzajati je treba načrtno, organizirano z živo dejavnostjo vseh subjektov, ki se srečujejo v vzgojnoizobraževalnem procesu. Tega se učitelji tudi zavedajo, saj meni tako kar 89 % razrednih učiteljev, ki so se udeležili različnih seminarjev. Kljub temu pa uresničitev zaostaja za tako zavestjo. To bomo prerasli le tedaj, če bomo znali tudi vrednotiti boljše pedagoško delo od slabšega, resničen trud od rutinske lagodnosti.

Večina učiteljev, ki so jih povprašali o razmerah, meni, da šola danes zanemarljivo predvsem načelo individualnega ravnanja z učencem, zlasti še pri plahih, vase zaprtih in nadarjenih učencih; premalo spodbuja, zanemarljivo vprašanja odnosov med spoloma in premalo skrbi za odnos do telesnega dela in proizvodno-tehniških dejavnosti. Hkrati pa menijo, da je težko take pomanjkljivosti odpraviti, ker so učitelji preslabo usposobljeni, a tudi preveč zaposleni z drugimi opravili.

Rešitev iščemo lahko v celostni preobrazbi, ki zajame vsebine, oblike in metode dela, organizacijo in materialne razmere, pa vrednotenje vzgojnega dela. Težko je misliti na očiten prelom s starim, dokler bo vzgojnoizobraževalno delo v šoli umerjeno po urniku učnih ur in bo učitelj dobil odmeno za delo pretežno na podlagi oprav-

ljene urne obveznosti tradicionalnega pouka. Celodnevna šola tako ne more doseči namena, ki zahteva bogato izbiro delovnih možnosti in več sodelavcev zunaj šole, pa veliko organizacijskih nalog od učitelja, ki naj kaže obremenjenost bogastvo idej in bo sposoben prislusniti resničnim potrebam ljudi, ki celodnevno šolo potrebujejo. Za vse to bo treba še veliko storiti v šoli, krajevni skupnosti in na kadrovske šolah, da bo boljša pedagoška

Skupni interes — temelj za delo

Zveza delavskih univerz Slovenije je doslej združevala 47 članic — delavskih univerz iz vse republike. Pred sklicem svoje skupščine, ki bo predvidoma 15. junija, je pripravila predlog samoupravnega sporazuma o novi združitvi v zvezo. Pristop bo veljal, ko bo vsaka delavska univerza hkrati sprejela tudi sporazum o plačevanju prispevka Zvezi bodo ustanovili, če bo najmanj 30 podpisnikov sporazuma.

Na predlog, ki je bil do nedavnega v razpravi, je zveza prejela in upoštevala številne predloge in pripombe članic. Predlog so potrdili, poslali ga bodo članicam Zveze, da ga bodo sprejele.

Hkrati s tem dokumentom je Zveza pripravila še več pomembnih samoupravnih aktov: predlog statuta zveze, predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, predlog samoupravnega sporazuma o plačevanju prispevkov za delovanje organov zveze in izvedbo letnega programa dela itn. Še bi lahko naštevali.

O predlogih in tezah za zakon o usmerjenem izobraževanju je pred nedavnim zelo pozorno in zavzeto razpravljal svet Zveze delavskih univerz Slovenije pod vodstvom predsednika Marjana Laha.

Razprava je poudarila: Zveza se bo še nadalje razvijala in dograjevala in se na temelju izkušenj vključevala v nove družbeno-ekonomske odnose. Kot je bilo rečeno na seji, je odgovornost, ali bolje uspeh vsake članice hkrati uspeh zveze. Povedano drugače: dohodki zveze so odvisni od dohodkov vseh delavskih univerz. In nasprotno: uspehi delavskih univerz bodo

teorija dobro zaživela tudi v boljši pedagoški praksi. S tem pa seveda ni rečeno, da naše vzgajanje in izobraževanje ni napredovalo; nasprotno, proces preobrazbe je nezadržen. Res pa je tudi, da poteka v posameznih šolah različno hitro, sicer ne bi kar četrtina osnovnošolcev ostajala brez prostovoljnih dejavnosti, pa ne bi bil ponekod osip le 4,1 %, drugod pa še vedno 21 odstotkov.

RUDI LEŠNIK

gotovo slabši, če zveza ne bo opravila svojih nalog. Ne gre torej za mehanično odgovornost, temveč za soodvisnost. »Na starih oblikah dela ne bomo mogli nadaljevati, poiskati bomo morali trdne temelje, da bomo lahko smelo uvajali novosti,« je bilo rečeno v razpravi. Ob tem je treba upoštevati izobraževanje kot živo dejavnost, da je večkrat potrebna velika prožnost pri uvajanju novih nalog ali pa pri odločanju, da bi upravičeno opustili staro nalogo. Izogniti se je torej treba formalizmu, ki bi bil škodljiv, so menili razpravljavci.

Opozorili so še, da so na zadnji seji preveč poudarjali drobne ekonomske probleme in pretirano iskanje meril. Opozorili so, da ne gre le za ekonomske kazalnike, saj gre hkrati za pomembno politično poslanstvo. Članice zveze so se glede plačevanja prispevkov opredelile, naj bo osnova dohodek, ki je realnejši in »čistejši« od prihodka. V pristopni izjavi vsake članice pa bo opredeljeno, ali pristopa delavska univerza kot enovita organizacija ali kot enota (v sklopu katkega centra).

Razpravljavci so poudarili med drugim, da mora biti skupni interes temelj za delo, da se morajo vse delavske univerze zavzeti za to, da bodo imele pravo mesto v novem sistemu in v novih odnosih. Prav bi bilo, so menili člani sveta, z zakonom zagotoviti enakovrednost programov delavskih univerz s programi šol.

Večina delavskih univerz v Sloveniji se strinja in podpira dosedanje delo zveze in hkrati želi, da se to še naprej razvija in posodablja tako, da se bo lahko uspešno vključila v usmerjeno izobraževanje.

T. D.

Z VIII. kongresa ZKS

Za zvezo komunistov Slovenije kot idejno usmerjevalno silo je še posebejnega pomena, da postajajo znanje, kultura in raziskovalna vnaša sestavine celovito pojmovane družbene reprodukcije, da postajajo sestavni del človekovega vsakdana, njemu dostopni, z njegovim proizvodnim delom tesno povezani in z rezultati njegovega dela soodgovorni dejavniki. Emil Rojc, na VIII. kongresu ZKS.

Med prosvetnimi delavci se še vedno zadržuje proračunska miselnost. Učitelji in uporabniki še vedno pretežno gledajo na izobraževalno skupnost kot na institucijo, ki je zamenjala državo in ohranila vse njene specifičnosti, stopnje in limite. Proces podružbljanja je za veliko učiteljev še vedno spogledovanje šole z družbenim okoljem, s krajevno skupnostjo, s tovarno, s knjižnico, z društvom, ne pa uveljavljanje družbeno-ekonomskih odnosov svobodne menjave dela kot tiste čvrste podlage za usklajevanje interesov med uporabniki in šolo, za skupno dogovarjanje o programih dela in združevanje sredstev za njihovo izvedbo. Vse to pa je trdna podlaga podružbljanja vzgajanja in izobraževanja. Majda Poljanšek, na VIII. kongresu ZKS.

Pot do boljše preskrbe z učbeniki

Družbeni dogovor, organizirani preskrbi z učbeniki, ki bo v kratkem podpisan, nam delavcem v osnovnih šolah nalaga, da začnemo odgovorno in temeljito uresničevati začrtano akcijo. Na vseh osnovnih šolah moramo ustvariti možnosti, da bodo že v prihodnjem šolskem letu 1978-79 vsi učenci dobili učbenike v šoli. To bo obenem dober začetek poti do brezplačnih učbenikov.

Kakor ponavadi smo tudi to pot že v časovni stiski. Le-to bomo nekoliko omilili, če bomo temeljito premislili o načinu in poti, po kateri bomo prišli do organizirane preskrbe z učbeniki. Ta trenutek bi bilo nestvarno misliti na rešitev, da bi samoupravne interesne skupnosti že letos izločile sredstva za učbenike. Zato menimo, da je postopen prehod na brezplačne učbenike edino stvarna možnost. To pa ne pomeni niti čakanja niti postopnosti tako, da bi za začetek poskrbeli le za socialno šibke — najbolj potrebne učence. Tiste osnovne šole, ki so že poskusile reševati vprašanje učbenikov posebej samo za socialno šibke učence, vedo, da so jim ti učbeniki v glavnem obležali na knjižniških policah. To je razumljivo, saj otrok na tej starostni stopnji ne želi biti socialni problem, ki bi dobival v šoli podporo. Zato je sočasna preskrba učbenikov za vse učence edino pravilna in tudi uspešna.

To pa je obsežna in zahtevna naloga. Uspešno jo bomo lahko opravili le v šolah, v katerih bodo celotni učiteljski zbori tesno sodelovali s starši in svetom šole. Zanemariti tudi ne smemo samouprave učencev oddelčne in šolske skupnosti ter pionirske in mladinske organizacije na šoli. Vsi ti subjekti se morajo strinjati z akcijo, ker jo bodo šele potem podprli in pomagali pri njeni izvedbi.

Predlog temelji na predpostavki, da bodo najpomembnejši del materialne osnove učbeniki, ki so sedaj last učencev. To pa pomeni, da predlagamo pot do organizirane preskrbe z učbeniki s pomočjo medsebojne solidarnosti. Če bo akcija dobro pripravljena, bodo vsi učenci in njihovi starši radi sodelovali in bodo ob koncu leta oddali svoje učbenike v šolski sklad. Zato se je treba vnaprej dogovoriti in na svetu šole sprejeti sklep, da bodo v prihodnjem šolskem letu vsi učenci dobili potrebne učbenike v šoli, ne da bi bilo staršem kakorkoli treba skrbeti za učbenike.

Svet delovne skupnosti

VZGOJNI ZAVOD PLANINA PRI RAKEKU

objavlja za nedoločen čas dela in naloge:

- devetih vzgojiteljev
- učitelja
- psihologa

Prošnje pošljite do 10. junija 1978.

Stanovanje po dogovoru, osebni dohodki po samoupravnem sporazumu.

Pogoj:

- višja izobrazba — MVO — DP
- visoka izobrazba — klinični psiholog
- ustrezne lastnosti za delo z mladino
- poskusno delo.

Tako zbrani učbeniki ne bodo pokrili vseh potreb. Med njimi bo določen odstotek dotrajanih in zato neuporabnih. Prav tako bo treba kupiti nove učbenike, ki so spremenjeni ali takšni, kakršnih jih doslej nismo imeli.

Tam, kjer imajo premalo učbenikov, jih bo treba dokupiti. Ko bomo ob koncu šolskega leta potrebovali učbenike od učencev in kot predpisanih in potrebnih uspehov za osnovne šole ugotovimo, koliko novih učbenikov, bomo potrebovali, bomo hkrati lahko ugotovili, kolikšen odstotek potreb pokrijemo iz zbrane sklada učbenikov. To pa bo osnova za predračun, koliko denarja — denarne vrednosti učbenikov za določen razred bodo morali učenci še plačati.

Na primer: skupen izračun nam pokaže, da bomo 75 % potreb po učbenikih pokrili iz sklada učbenikov, ki so jih oddali učenci. Torej ostane še 25 % potreb nepokritih. V tem primeru bo treba sprejeti sklep, da morajo vsi učenci ne glede na to, če dobijo nove ali že rabljene učbenike, prinesiti še denar v višini 25 % vrednosti učbenika ali učbenikov v določenem razredu. Tako bomo pokrili celotno potrebo po učbenikih. V prihodnjem šolskem letu pa bodo že vsi učbeniki »last šole« in bomo dokupovali samo manjkajoče učbenike. Če računamo vsaj na štiriletno »amortizacijsko dobo učbenika, potem je jasno, da učencem nikoli ne bo treba prispevati več kot 25 % vrednosti učbenika. Postopoma pa bi morala »obravnina«, ki jo plačajo učenci, izgubiti ekonomski pomen in bi bila lahko le vzgojna. Potreben denar za vsakoletno dokupovanje učbenikov pa bi morali računati v ceno vzgojnoizobraževalnega dela. Tako bi učenci končno le dobili brezplačne učbenike.

Akcija se bo še bolj zanesljivo začela, če bomo prevzemali tudi enkratno preskrbo zvezkov in delovnih zvezkov. Tako bi staršem poleg denarnih izdatkov za učbenike (75 % vrednosti učbenikov) prihranili še mnogo skrbi in poti po trgovinah. Zvezke in delovne zvezke bi učenci plačali v celoti po resničnih cenah.

Na koncu želim opozoriti tudi na to, da je treba temeljito razmisliti in se dogovoriti o plačilu računov za knjige in zvezke, ki jih bo naročala šola. Gre za razliko med časom, v katerem moramo poravnati račun in časom, ki nam je potreben, da zberemo denar od učencev.

GEZA ČAHUK

80 let Slovenskega šolskega muzeja

Nenehna strokovna rast

Slovenski šolski muzej spada med tiste posebne pedagoške ustanove, ki so nujno potrebne vsakemu narodu, zato da se ne pozabi, kar je bilo s pogumom izbojevano, z nadarjenostjo ustvarjeno in z marljivostjo opravljeno. Slovenci smo se uvrstili med tri izmed jugoslovanskih narodov — poleg Hrvatov in Srbov — ki so v preteklosti z velikim spoštovanjem in prizadevnostjo znali ohraniti in kakovostno urediti zapuščino, ki opozarja na pomembne mejnike v šolski zgodovini, na boje za narodno osvoboditev in razvoj kulture našega ljudstva.

Slovenski šolski muzej, ki se je prvič predstavil javnosti pred 30 leti — ob II. kongresu Komunistične partije Slovenije, oktobra 1948, leta 1960 pa je dobil naziv Dokumentacijski center za zgodovino šolstva, je v resnici star 80 let. Troje imen si velja zapomniti iz zgodovine njegovega oblikovanja: Jakoba Dimnika, učitelja na Ledini, ki je uresničil pobudo Zaveze slovenskih učiteljskih društev, naj bi ustanovili muzej, ki bo prikazoval ne le učila, temveč tudi razvoj slovenske šole. Trinajst let je živel muzej s tako nalogo, nato pa so ga ukinili. Druga pobuda za ustanovitev je vzniknila po prvi svetovni vojni, in sicer v Učiteljskem listu, glasilu in sicer v Učiteljskem listu, glasilu Zveze slovenskih učiteljskih društev v Italiji. Leta 1938 se je uresničila: Rudolf Kobilica, pe-

dagoški vodja poskusne šole v Ljubljani, je predlagal obnovo muzeja, ki bi zbiral vso dokumentacijo o razvoju šolstva. Banská uprava je predlog sprejela in Slovenci smo vdrugič dobili ustanovo, v kateri je Rudolf Kobilica zbiral gradivo za osnovne in tik pred vojno še za srednje šole; svoje delo je nadaljeval tudi po osvoboditvi. Sodobno obliko organiziranosti, kakršna velja še sedaj, pa je dobil muzej leta 1951, ko je prevzel vodstvo France Ostanek, ki je vodil muzej četrto stoletja. Muzej je razdelil na tri oddelke: razstavno zbirko, pedagoško knjižnico in arhiv z dokumentacijo. Muzejski delavci so začeli načrtno proučevati vsa področja našega šolstva — od predšolske vzgoje pa do visokošolskega izobraževanja. Razstave, zasnovane po pravilih muzeologije in muzejske didaktike, katalogi, ki so veliko več kot samo vodniki po razstavah, potujoče razstave, pomoč šolam in posameznikom pri njihovem proučevanju, sodelovanje s hrvaškim in srbskim pedagoškim muzejem, izdajanje Zbornika za zgodovino šolstva in prosvete ter številne druge dejavnosti, so zrcalo prizadevnosti delavcev Slovenskega šolskega muzeja.

Slovesnost, letošnjega 21. aprila, praznuje 80-letnico Slovenskega šolskega muzeja, ki so se je udeležili predstavniki naših družbenopolitičnih in vzgojnoizobra-

ževalnih organizacij in organov, polepšalo pa jo je petje Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič, je bila v resnici praznik dosežkov našega šolstva, obujanje spominov na njegovo zgodovino in hkrati zasluženo priznanje Slovenskemu šolskemu muzeju: predsednik republike Josip Broz-Tito ga je ob 80-letnici odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Visoko odlikovanje, ki je priznanje za bogat in ustvarjalen prispevek muzeja v slovenskem in jugoslovanskem prostoru, je predala predstavniku delovne skupnosti Slovenskega šolskega muzeja predsednica odbora za pripravo proslave Ela Ulrih-Atena.

Ob tej priložnosti je poudarila, da je praznovanje 80-letnice Slovenskega šolskega muzeja pomemben dogodek za vso našo kulturo, saj je Slovenski šolski muzej ves čas živo pričujoč v našem kulturnem dogajanju, vestno beleži dogodke, zbira gradivo in proučuje naš razvoj. Muzej, ki deluje nenehno kot posebna pedagoška ustanova, je znal zlasti v zadnjih desetletjih z velikim občutkom za aktualno in pomembno poiskati svoje mesto v skupnih prizadevanjih za napredek in razvoj vzgoje in izobraževanja v slovenskem in širšem jugoslovanskem prostoru. Prav ta težnja po odprtosti, aktualnosti in družbeni angažiranosti — je dejala Ela Ulrih-Atena — je ena izmed temeljnih značilnosti de-

lovne usmeritve Slovenskega šolskega muzeja.

Spomnila je tudi na izredno poživljenjsko in nesebično skupno delo maloštevilnega kolektiva, ki je razvil obsežno strokovno delo zbiranja, urejanja, proučevanja in posredovanja razstavnih predmetov in vodenja bogate strokovne knjižnice, arhiva in dokumentacije. Z razstavami v muzeju in drugih slovenskih mestih, s predavanji in publicistično dejavnostjo Slovenski šolski muzej skrbi, da je vse to kulturno bogastvo dostopno javnosti. Sodeluje s pedagoškimi in znanstvenimi organizacijami doma in na tujem in tako zagotavlja svojo nenehno strokovno rast in posodabljanje.

Ko je Ela Ulrih-Atena opozorila na neustrezne delovne razmere v tem muzeju, je poudarila, da so velika delovna zavzetost delavcev, njihova odgovornost do dela in družbene skupnosti, jasna programska usmeritev in širok krog zunanjih sodelavcev in prijateljev muzeja prinesli Slovenskemu šolskemu muzeju nesporne ugled. Ustvarili so mu sloves inštitucije, vedno odprte vsakomur, ki želi uporabiti zbrano gradivo, sočasno pa je tudi sama spodboda ponuditi iz svojih bogatih zbirk tisto, kar je v določenem trenutku zanimivo za poseben namen ali za širše kulturne potrebe.

MARIJANA KUNEJ

čim bolje se bomo poznali

Nihče nima pravice spreminjati podpisano

V bližnji prihodnosti se bodo konstituirale občinske izobraževalne skupnosti in hkrati določile svoje delegate za prvo sejo skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije. Prva seja na novo sklicane skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije bo predvidoma 26. maja letos. Tako so se dogovorili na nedavni seji izvršnega odbora Izobraževalne skupnosti Slovenije pod vodstvom predsednika Jožeta Deberskega.

Kot je bilo rečeno na seji, vsak zbor skupščine občinske izobraževalne skupnosti Slovenije delegira svoje delegate v ustreznih zbor skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije. Zbori uporabnikov vseh občinskih izobraževalnih skupnosti izberejo skupaj 50 delegatov, zbori izajalcev skupaj pa 40. Ker ne more vsaka občinska izobraževalna skupnost poslati v skupščino Izobraževalne skupnosti Slovenije po enega delegata, se morajo občinske izobraževalne skupnosti dogovoriti, koliko delegatov in iz katerega zbora delegirajo v skupščino Izobraževalne skupnosti Slovenije. Da bi olajšali dogovarjanje, so pripravili sporazum, ki predvideva sedem okolišev, kjer mora vsaka občinska izobraževalna skupnost imeti po enega delegata. Skupščine OIS, ki sestavljajo okoliš, se bodo torej dogovorile o medsebojni razporeditvi delegatskih mest v skupščini Izobraževalne skupnosti Slovenije. Tak sporazum o medsebojni razporeditvi bodo morale občinske izobraževalne skupnosti sprejeti že na prvi seji svojih skupščin. Ker je že ustanovljenih 16 posebnih izobraževalnih skupnosti, je treba prek zbora izvajalcev občinskih izobraževalnih skupnosti zagotoviti, da bodo zastopane tudi smeri, stopnje in dejavnosti vzgoje in izobraževanja, ki še niso vključene v posebne izobraževalne skupnosti (zdravstvene, pedagoško kulturne, upravno-administrativne ter pravno organizacijske šole in gimnazije).

Kljub zelo obsežnemu dnevnemu redu so razpravljali posebej pozornost tudi

USMERJAJTE UČENCE V ŽELEZNIŠKE POKLICE

Izšla je knjižica Poklici in šole kot priložnost za učence osnovnih šol ter seveda za učitelje in starše ter vse, ki želijo pomagati učencem pri izbiri poklica.

Tako omenjena knjižica prinaša glavne informacije o poklicu, šolanju in kadrovskih potrebah po teh poklicih.

Radi bi opozorili, da navedene informacije o kadrovskih potrebah po železniških poklicih v tej knjižici niso natančne. Skoraj pri vsakem železniškem poklicu je navedeno, da imamo preveč delavcev. Žal je nastala napaka ali nesporazum pri objavi navedenih podatkov.

Zato želimo povedati, da železnica potrebuje kader. Prizadevamo si, da bi čim več mladine zainteresirali za železniške poklice. Tako smo že v začetku marca poslali na vse osnovne šole v Sloveniji razpis za šol. I. 1978-79 za sprejem učencev v Železniško prometno-transportno šolo v Mariboru in v Poklicno železniško elektrotehniško šolo v Ljubljani. Načrtujemo, da bosta obe železniški šoli sprejeli več kot 380 učencev.

Navedeno informacijo objavljamo z namenom, da učitelje in druge, ki se ukvarjajo s poklicnim usmerjanjem, seznanimo, kolikšni so kadrovski potrebujemo. ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA

problemom vrednotenja enotnega programa občinskih izobraževalnih skupnosti ter solidarnostnega prelivanja sredstev za ta program v letošnjem letu. V letu 1977 so bili sprejeti in podpisani samoupravni sporazumi o temeljnih načrtov občinskih izobraževalnih skupnosti. V njih so bili zajeti programi vzgoje in osnovnega izobraževanja, ki so bili razdeljeni na: enotni program, program skupnih nalog, program vzajemnega kreditiranja v osnovnošolski prostor in dodatni program. Vsi programi so bili v sporazumih ovrednoteni po cenah iz leta 1975, skladno z metodologijo, ki jo je določil Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje. Naj navedemo stališče skupščine SR Slovenije in skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije: Z družbenim planom razvoja SR Slovenije je opredeljeno, da vzgoja in osnovno izobraževanje v svoji porabi raste počasneje od rasti družbenega proizvoda v SR Sloveniji. Takšno opredelitev je sprejela skupščina SR Slovenije tudi za leto 1978. Glede tega je letošnjega marca skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije sprejela sklep, da se obseg sredstev enotnega programa občinskih izobraževalnih skupnosti uskladi z rastjo družbenega proizvoda, to je na indeks 117 (sedaj 122), da se poračunajo presežki vseh programov, sistem solidarnosti za leto 1978 pa naj temelji na enotni prispevni stopnji.

Zavzeta razprava je pokazala, da so v nekaterih občinah porabili presežke tudi za druge namene. Ponekod so v enotni program vključili tudi dopolnilnega in tako porabili presežke: to pomeni, da so ravnali nesamoupravno. Nedavni regijski posveti so pokazali, da izvajajo program v občinah dokaj različno. Pro-

Lenart

Načrti glede na potrebe

Izvršni svet lenarške občinske skupščine je na svoji seji obravnaval tudi teze za izdelavo programa izgradnje osnovnošolskega prostora v občini Lenart. Teze je pripravila občinska izobraževalna skupnost, v široki javni razpravi pa bodo opredelili vse možne vire sredstev za gradnjo. Osnovnošolski prostori so v lenarški občini že nekaj časa zelo pereč problem kljub temu, da je v zadnjih letih na tem področju že precej narejenega. V dosedanjih dokumentih je predviden vrstni red gradnje šol: do leta 1980 bosta zgrajeni osnovna šola in telovadnica v Benediktu, pripravljena pa bo tudi potrebna dokumentacija za drugo investicijsko stopnjo dozidave osnovne šole Gradišče s telovadnico in prvo stopnjo osnovne šole Lenart. Po tem programu pa bodo morali posebej urediti tudi vse ustrezne prostore za oddelke učencev z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Posebna šola pri Lenartu dela sedaj v dokaj slabih prostorih.

V Benediktu poteka pouk v dveh šolskih zgradbah, ena je stara že čez 110 let, druga pa čez 70 let. Obe šolski zgradbi sta nefunkcionalni, saj ne omogočata smotrne organizacije vzgojnoizobraževalnega procesa. V starejši zgradbi so štiri učilnice, v mlajši zgradbi pa tri. Hodniki in drugi prostori so neustreznosti, kurjava je klasična, zidovi in prtiličja pa vlažni. Posebne komisije so si že ogledale zgradbi osnovne šole v Benediktu. Starejšo zgradbo bi lahko preuredili, zamenjati pa bi potreba strop, spremeniti stopnišče, zamenjati okna in vrata, urediti novo napeljavo in delno

gram je natančno določen po vsebini in obsegu, so ugotovili razpravljajci, vse druge spremembe pa so kršitev iz različnih subjektivnih vzrokov, ki jih drugi niso dolžni poravnati. Te nesamoupravne postopke naj bi ocenilo združeno delo. Prav je, da to vprašanje discipline in odgovornosti prevzamejo posamezne občinske izobraževalne skupnosti.

Člani izvršnega odbora skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije so med drugim sprejeli tudi sklep, naj strokovna služba pregleda stanje in ugotovi natančne podatke, samoupravni nadzor v občinskih izobraževalnih skupnostih pa naj zapisniško ugotovi pregledano stanje. Člani vztrajajo pri sklepu, da je treba upoštevati poračun presežkov in enotno prispevno stopnjo solidarnosti. Razpravljajci so se zavzeli za to, da je treba spoštovati red, in da nihče nima pravice spreminjati podpisano. T. D.

7:20 odstotkov

Letos imajo v vrhniški občini devet oddelkov podaljšane bivanja. V njih je 198 učencev ali povprečno 10,09 odstotka. Žal je to le poprečje. Na Vrhniki je namreč v podaljšanem bivanju le 7,44 odstotka šolarjev, v Borovnici pa 19,95.

Na Vrhniki je vsako leto slabše, je poudarila tajnica občinske izobraževalne skupnosti Mira Sinkovec. V Borovnici je lahko v varstvu vsak peti učenec, na Vrhniki pa vsak štirinajsti. V Borovnici so v varstvu otroci od 1. do 8. razreda, na Vrhniki otroci 1. in 2. razreda, za en oddelke pa je šolarjev iz 5. do 8. razreda. Predvidevamo, da bo potem, ko bo dobila osnovna šola »Ivan Cankar« prizidek, imela ta šola 1,5-izmenski pouk in organizirano varstvo za vse otroke. S. J.

Učence srednje medicinske šole čistijo prostor ob jeseniški bolnišnici. (Foto: B. B.)

Delo delegatov v skupščini Občinske izobraževalne skupnosti Vrhnika

Do koga je segel glas

Le kritična in objektivna ocena lahko vodi k napredku. Valentina Fefer, dosedanja predsednica skupščine občinske izobraževalne skupnosti Vrhnika, je ob oceni razvitosti delegatskega sistema v njihovi interesni skupnosti najprej celo podvomila, če bi bila njena kritična ocena primerna za objavo. Morda zato, ker bi ugotovitev, da je bilo pri delu delegatov zbora uporabnikov in zbora izvajalcev preveč mlačnosti, lahko koga spodbudila k polemiki ali ga prizadela. Pa smo jo prosili, naj nekoliko določneje opredeli delo posameznega zbora in delegatov

v njem.

Delegat zbora uporabnikov, predvsem iz krajevnih skupnosti Log in Dragomer, je zanimalo zlasti gradnja novih šol, saj v hitro rastočih naseljih sedanje prostorske zmogljivosti ne zadoščajo potrebam. Poleg delegatov iz teh krajevnih skupnosti so se večkrat oglašali v zboru uporabnikov tudi delegati krajevnih skupnosti Vrhnika in organizacij združenega dela Iskra — antene ter Industrije usnja Vrhnika. Ti so posebej opozorili na nekatere dodatne stroške, npr. za dotacijo 120 tisoč din za občinsko glasilno. Nekoliko živahnjeja je bila tudi razprava o solidarnostnem programu republiške izobraževalne skupnosti, ker delajo šole vrhniške občine v sorazmerno slabih prostorih. Vendar se nam je posrečilo delegate pravilno usmeriti.

Kljub naštetim temam, v katerih so se oglašali posamezni delegati zbora uporabnikov, z njihovo aktivnostjo nisem zadovoljna. Pogosto me je motilo že to, da smo večino problemov rešili kar takoj, ko smo le pojasnili kako zadevo. Zdelo se mi je, da meni na delegatskem mestu ne bi bilo takoj vse razumljivo in jasno. Delegati zbora izvajalcev so razpravo o problemih šol pogramov, normativov itn. spremljali neprizadeto. Njihov glas je bil izrazitejši le, ko smo obravnavali valorizacijo osebnih dohodkov in delitev pouka telesne vzgoje.

V prvem mandatnem obdobju je imela vaša skupščina 10 delegatov v zboru izvajalcev in 29 v zboru uporabnikov. V novem mandatnem obdobju ima zbor uporabnikov 33 delegatskih mest, zbor izvajalcev pa 10. Oblikovanih je sedem konferenc delegacij za delegacije zbora uporabnikov. Kako ste jim do sedaj posredovali gradivo? Kdaj so se sestajale delegacije in kako uspešno je bilo delegatsko delo?

Vse samoupravne interesne skupnosti so navadno skupaj pošiljale gradivo. Včasih smo ga objavili tudi v občinskem glasilu. Žal pa smo ugotavljali, da glas o delu izobraževalne skupnosti seže po delegatski liniji ponavadi le do delegacije, ne pa med vse delovne ljudi in občane. Pa še to: delegacijam za samoupravne interesne skupnosti so namenjali v prvi mandatni dobi manj pozornosti kot temeljnim delegacijam.

Turistični podmladki

Na jeseniških šolah ustanovljajo turistične podmladke. Načrt dela le-teh je predlagala Gorenjska turistična zveza. Predvideno je pisanje nalog na temo »Kaj lahko pokažem turistu v svojem kraju«. Sestavljeni najboljših nalog v občinah bodo dobili ustrezne značke, poleg tega pa se bodo uvrstili na medobčinsko tekmovanje. Tekmovali pa bodo tudi v drugih dejavnostih. Gorenjska turistična zveza pa bo pripravila kviz iz vsebine Vodiča Gorenjske.

Najboljši bodo nagrajeni, prvi pa bodo prejeli prehodni pokal. Poleg teh dejavnosti so predvidene tudi očiščevalne akcije, ki jih bodo opravili aprila in maja. Med zelo zgodnjimi, ki so jih opravili, je bila srednja medicinska šola; učenci so počistili veliki prostor okrog jeseniške bolnišnice.

B. B.

Bolj kot organiziranost delegacij je pomembna njihova sestava. Če so v delegacijah za izobraževalno skupnost ljudje, ki jih zanima problematika osnovnega šolstva in občinske izobraževalne skupnosti, bo delo potekalo tako, kot si vsi želimo — je poudarila Valentina Fefer (Foto: S. J.)

remo zanesljivo trditi, da so se delegacije pred sejo skupščine sploh sestajale.

Kako je bilo nagrajevano vaše delo?

Pripadala nam je nagrada za voljene in imenovane funkcionarje. Na občinski skupščini je bilo postavljeno delegatsko vprašanje, zakaj prejemamo tako nagrado ali nadomestilo. Vprašanje je bilo namenjeno sicer vsem samoupravnim interesnim skupnostim, zdelo pa se nam je, da je še posebno uperjeno proti naši skupnosti. Izračunali smo ure, ki smo jih potrebovali za redne priprave na seje skupščine, izvršnega odbora, pripravo gradiv, itn. in ugotovili, da je ta nagrada bolj moralno kot materialno priznanje.

Zame je bilo delo še razmeroma lahko, ker poznam problematiko šole in njeno samoupravno organiziranost, za kolege iz proizvodnje pa izredno naporno in zahtevno. STANE JESENOVEC

tem bolje bomo delali

Matematična logika

Društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS je v sodelovanju z odsekom za matematiko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, Zavodom za šolstvo SRS in Inštitutom za matematiko, fiziko in mehaniko organiziralo od 1. do 4. februarja 1978 sedmi seminar iz matematike Matematična logika.

Kolikokrat v življenju vzkliknemo: to je pa tako logično, kadar se nam zdi kak sklep posebno preprost. Kako je potem mogoče štiri dni govoriti o tako preprosti stvari, kot je logika, če tudi nosi zraven še atribut matematična. Sicer pa — kakšen smisel ima matematična logika, ko je vendar vsa matematika tako logično izpeljana. Morda bo kdo mislil, da smo reševali take naloge, ki jih najdemo po časopisih: Ali je mesto, v katerem mestni brivec brije natanko tiste može, ki se ne brijejo sami? Le počasi pri takem sklepanju: ne smemo pozabiti na človekovo fantazijo, ki obrodi v matematiki tako bogate sadove.

Najvidnejša osebnost klasične logike je Aristotel. Dolga stoletja temu znanju niso dodali kaj novega, tako da je moderna matematična logika mlada. S predavanji na seminarju je predstavila mlada garda matematikov ljubljanske univerze z edino izjemo vodje seminarja dr. Nika Prijatelja. Vladimir Batagelj nam je govoril o logiki. Opisni jezik, v katerem govorimo o teoriji, po potrebi dopolnimo z imeni za objekte, ki jih opisujemo, in ponavadi z matematično logično simboliko. Še je bilo treba opredeliti nekatere pojme, kot konceptualni, induktivni, reduktivni, algoritem, postopek generiranja objekta. Beseda »teorija« označuje znanje o kakem objektu človekove dejavnosti. Teorija je določena z elementarnimi izjavami in elementarnimi aksiomi, ki so podzred elementarnih izjav. V formalnih teorijah pred objektom implicitno določimo aksiomi in zunaj teorije iščemo odgovor na vprašanje, ali obstaja razred objektov, ki bi doščali aksiomom. Tako obravnavamo geometrijo. Razvoj teorij je vplival tudi na logično utemeljitev analize, teorije množic. Pri teh prizadevanjih so

naleteli na paradokse, ki so se jim skušali izogniti s povečano natančnostjo in strogostjo. Od teorij zahtevamo nekatere lastnosti. Najbolj znana lastnost je neprotislovnost: izjava in zaničanje izjave ne spadata sočasno v teorijo in neodvisnost: aksiomi teorije so neodvisni takrat, ko je vsak aksiom zase neodvisen od drugih, ali drugače povedano: nobeno manjše število aksiomov ne daje ekvivalentne teorije. Zanimivo so tudi razlage teorij, z razlago dokažemo neprotislovnost teorije.

V predavanju Nika Prijatelja smo se naučili še enega »tujega jezika«, in sicer jezika prvega reda. Materinščina je prav zaradi svoje pestrosti izražanja za logiko pomanjkljiva, isto dejstvo lahko izrazimo na več načinov, marsikdaj pa je pomen stavka premalo natančen za logiko. Jezik prvega reda nima toliko »besed« kot slovenski jezik, tu nastopa samo sedem različnih sort znakov, je pa dovolj bogat, da sestavimo sintakso jezika: terme, dobro oblikovane formule, stavek. Aksiomske sheme, ki jih poznamo, lahko v jeziku prvega reda izrazimo z dobro oblikovanimi formulami. Teorije pr-

vega reda imajo za skupno osnovo logične aksiomske sheme in dvoje pravil sklepanja. Te skupni osnovi lahko dodamo še lastne aksiome ustrezne teorije. V jeziku prvega reda smo kot primer izrazili elementarno teorijo naravnih števil in teorijo množic. Sintaksi jezika smo dodali še njegovo semantiko ali pomenoslovje. Simboli jezika zadobe pomen v razlago. Aksiomske sheme v čisti logični teoriji so pravilne pri vsaki razlagi. Če pa ima teorija še svoje aksiome, je pa vprašanje, ali obstaja takšna razlaga teorije, pri kateri so tudi vsi lastni aksiomi pravilni. Tako razlago imenujemo model. V tolažbo vsem, ki niste navdušeni pri študiju matematike, naj povem, da ni neizpodbitno dokazana neprotislovnost elementarne teorije naravnih števil.

Izidor Hafner nam je strogo izpeljal izrek o dedukciji. Zanimivo pa so bili primeri izrekov iz elementarne matematike, kako jih izpeljemo po formalno logični poti. Težava je že v tem, ker so aksiomi marsikdaj tako oblikovani, da jih ne moremo napisati v jeziku prvega reda. Zato tudi dokazi niso možni v jeziku prvega reda. Že Evklid se je pri dokazovanju marsikdaj oprl na sliko.

Tomaž Pisanski se je lotil zahtevne naloge, ki je že zelo stara: Ali je mogoče vsak matematični problem rešiti že po vnaprej znanem postopku, tako kot znamo zmnožiti dve števili? Ali je možno napraviti tak stroj, ki bi z univerzalnim algoritmom rešil vsak matematični problem? Ukvarjali smo se z delovanjem Turingovega stroja in ugotovili, da stroji ne bodo nadomestili matematikov. So problemi, ki jih

Turingov stroj ne more rešiti.

O logiki in množicah v srednji šoli je govoril Janez Rakovec. Logiko in teorijo množic vpeljemo že v začetku srednje šole. V prvi letnik vpeljemo izjave in povezave, logične ekvivalence in implikacije pa obdelamo v 3. letniku pri algebri množic. Izjavni račun uporabljamo pri dokazovanju že v 1. letniku, z njim se srečamo v 4. letniku pri Boolovi algebri. Ob vpeljavi spremenljivk se je treba ustaviti pri vlogi konstant in spremenljivk. Funkcijo kot preslikavo med množicami vpeljemo navadno šele v 3. letniku. Prav pa je, da to napravimo takoj v prvem letniku. Tudi pojem surjektivnosti, injektivnosti, bijektivnosti funkcije bi s pridom uporabili že v 2. letniku. Aksiomatično metodo najbolj dosledno uporabljamo pri poučevanju geometrije in pri algebri množic. Relacije, zlasti dvomestne in posebej ekvivalenčne vpeljemo že v 1. letniku. Primerov za te relacije ne manjka v aritmetiki in geometriji.

Na seminarju je bilo 110 udeležencev, ki so pogumno sledili zahtevnim predavanjem. Zvečine so bili učitelji srednjih šol. Veseli smo, da smo spet imeli v svoji sredi kolege iz Trsta in Celovca.

Naslov seminarja so izbrali udeleženci takratnega seminarja že pred dvema letoma. Upam si trditi, da nad tem seminarjem udeleženci niso bili razočarani, čeprav je bil del predavanj prezahteven, zlasti za starejše kolege, ki jim je ta snov bolj tuja. Nekaj pa smo vsi odnesli od seminarja: da je matematika živa znanost, da pogumno odpravljamo svoje zmoje in pomanjkljivosti, da razvoj matematike v resnici dokazuje resničnost Cantorjevega izreka: Bistvo matematike je v njeni svobodi.

MARINA KOMAN

Raziskave v defektologiji

Konec marca je bil v Zagrebu simpozij z naslovom Raziskave na področju defektologije. Simpozij, katerega pokrovitelj je bil Republiški sekretariat za prosveto, kulturo in telesno kulturo SR Hrvatske, je organizirala Defektološka fakulteta v Zagrebu ob praznovanju 15-letnice svoje ustanovitve in 30-letnice usposabljanja defektoloških kadrov na Hrvaškem.

V plenarnem delu je imel uvodni referat dr. Vojislav Ko-

vačević, obravnaval pa je dosežanje raziskovalno delo na Defektološki fakulteti v Zagrebu. Največ časa je bilo namenjenega delu v sekcijah za posamezna defektološka področja: za mentalno retardacijo, surdopedagogiko, tiflopedagogiko, logopedijo, telesno invalidnost in socialno patologijo. Referati v sekcijah so obravnavali najnovejša izsledka ožjega defektološkega področja.

Referati ter drugi prispevki in sklepi simpozija bodo objavljeni v zborniku in na voljo vsem zainteresiranim.

Poudariti je treba, da je bil to prvi simpozij na to temo v naši državi. Številna udeležba strokovnjakov s področja defektologije, sodstva, medicine, socialne politike in drugih je pokazala, da je zanimanje za to problematiko vedno večje.

Zagrebska defektološka fakulteta pa je ob tej priliki izdala tudi Spomenico, v kateri je prikazan razvoj usposabljanja defektoloških kadrov in vloga fakultete kakor tudi dejavnost posameznih njenih oddelkov in predavateljev (bibliografija del). Zanimiv je tudi podatek, da je do 31. 12. 1977 diplomiralo na fakulteti 1147 študentov, od tega 96 iz SR Slovenije.

MIHA PAJK

KURIRČKOVA POŠTA
1978

Slovesen sklep pohoda Kurirčkove pošte 1978, ki jo je tudi letos pripravila Zveza prijateljev mladine Slovenije, bo 13. maja v festivalni dvorani Pionirskega doma na Trgu VII. kongresa ZKJ. Spored so pripravili pionirski odredi ljubljanskih občin.

Učenje tujega jezika je ustvarjalen proces

Seminarja v Pionirskem domu v Ljubljani

S to mislijo smo v Pionirskem domu končali dvodnevni seminar, ki smo ga v sodelovanju s predavatelji iz Inštituta za strane jezike v Zagrebu organizirali dne 17. in 18. marca 1978. Seminar je bil namenjen učiteljem angleškega in nemškega jezika iz SRS, ki bodisi poučujejo tuj jezik neobvezno nadlavske univerze, osnovnih šol, ali celodnevni šoli. Udeležilo se ga je 26 učiteljev, od tega 10 z osnovnih šol in 16 z delavskih univerz, glede na jezikovno področje pa jih je 15 hospitiralo pri pouku angleškega jezika in 11 pri pouku nemškega jezika.

Namen seminarja je bil seznaniti jezikovne pedagoge s tem, da smo na področju učenja otrok v zadnjih letih spet naredili korak naprej v težnji po čim bolj učinkovitem učenju tujega jezika. Na seminarju sta se tako soočila dva načina učenja tujega jezika: avdiovizualni, ki je že prešel vse razvojne stopnje in bil deležen tako priznanj kot kritike, ter novi način, tako imenovani »activity based«, ki si na področju učenja otrok šele utira pot v učno prakso.

Audiovizualni način je bil doslej v primerjavi z novim načinom bolj usmerjen v metodo pouka, novi »activity based« način pa v proces učenja otrok in predpostavlja, da je učenje že od vsega začetka ustvarjalen proces, ki je zelo podoben procesu učenja materinščine.

Audiovizualni način smo obravnavali v zvezi z nemškimi besednimi avtorice Nade Kocian, smo jih v tečajih nemščine v Pionirskem domu začeli uporabljati v šol. letu 1974—75 in nam niso pokrijejo že celotno področje nemškega jezika od 1. do 3. stopnje. Učbenike Ich und Du, Ich und Ihr, Bei uns zu Hause, Ein Jahr ist um in Am Montag, Die Woche an je v svojem predavanju analizirala Irena Poteršnik-Zavrl. V predavanju je obdelala področje vsebine učbenikov, besedišča in strukturo. Na področju vsebine je pripisala velik pomen temu, da se v besedišču že od vsega začetka pojavijo tipični liki iz nemške otroške proze (Kasper, Till Eulenspiegel, Münchhausen in dr.), ter da avtorica spontano seznanja učence z načinom življenja, navadami in običaji v nemško govorilnem deželah, s t. im. sociokulturno. Na področju besedišča pa opozarja, da je v učbenikih za-

četne stopnje najčeste zastopana besedna vrsta glagol glede na to, da morajo učenci obvladati osnove govornega jezika. Strukturalna zasnova učbenikov N. Kocian je dokaj drzna, saj avtorica predpostavlja, da se učenec na začetni stopnji uči strukture le globalno, do kognitivnega usvajanja pa pride šele na nadaljevalnih stopnjah.

Analitični oceni učbenikov je sledilo predavanje avtorice, v katerem je kot temeljni problem učenja tujega jezika nakazala motivacijo učenca k čim večji aktivnosti ali produktivnosti v izražanju. Zato je v svojem predavanju Eksploatacija teksta — transfer govorila o možnostih izraze besedišč, besedišča in strukturo iz učbenikov.

Obdelala je posamezne faze od nadzorovanega do dirigiranega dela, ko se učenci usposablajo za dopolnjevanje ali spreminjanje besedila. Končni rezultat teh vaj pa se imenuje transfer,

kar pomeni, da je učenec po modelu iz učbenika sposoben povedati kaj več, izraziti svoje mnenje, ga zagovarjati in s tem dokazati, da je dosegel stopnjo produktivnega uporabljanja jezika.

Posebno zanimiva je bila avtoričina ugotovitev, da avdiovizualna metoda danes izgublja svoj pomen kot metoda in da se vse bolj omejuje na uporabo avdiovizualnih pripomočkov, kot so trak—govor in film—situacija. Vse bolj se tudi omejuje pomen mehaničnega drila — pomnjenja in vse večji poudarek se daje čim prejšnji aktivizaciji znanja in čim prejšnjemu prenosu konkretne situacije v razred.

MARJANA KORDEŠ

(Nadaljevanje prihodnjič)

Nove strokovne knjige

Tito o odgoju i obrazovanju i jačanje odgojne funkcije škole. Zagreb 1978. Školske novine, Braća Kavurića 40. Tomaž Weber: Praksa zgodovinskega pouka v osnovni šoli. Ljubljana 1977. Državna založba Slovenije, Mestni trg 26. Vid Pečjak: Psihologija spoznavanja. 2., popr. izd. Ljubljana 1977. Državna založba Slovenije, Mestni trg 26. Vid Pečjak: Poti do znanja. Metode uspešnega učenja. 2., popr. in dop. izd. Ljubljana 1977. Cankarjeva založba, Kopitarjeva 2. Petar Mandić: Inovacije u nastavi. 2. izd. Sarajevo 1977. Svjetlost, Radojke Lakić 3.

Izšel je 9. Pionir

OD NEOLITSKE SEKIRE DO VESOLJSKE SONDE

Mladinska poljudnoznanstvena revija tokrat v celoti objavlja zgledno raziskovalno nalogo mladih arheologov iz Strani pri Kamniku. Dvaindeset učencev 6. in 7. razredov, članov zgodovinskega krožka, je za letošnji Pionirjevo raziskovalno nalogo odlično obdelalo kamnito sekuro iz mlajše kamene dobe, najdeno v bližnjem Stolniku. Razprava, ki zasluži vso pozornost tako strokovnjakov kot vseh, ki jih zanima arheologija, je dosežek sodelovanja treh krožkov: zgodovinskega, fotografskega in likovnega ter prizadevnosti njihovih mentorjev tovarišice Majde Šteblaj in tovariša Jožeta Jankoviča.

Sicer pa je deveta številka Pionirja pisana in pestra kot vse dolše. Priključeni vrsti zivalskih portretov — naših starih znancev — ježu, lisici, veverici in medvedu se pridružila še divja svinja. Najbrž bodo tudi o njej — kot o vseh doslej obravnavanih živalih — vedeli otroci mnogo zgodbic: mikavna snov za govorne vaje, nemara pa tudi za živo razpravljanje pri pouku biologije in spoznavanju narave kakor tudi v krožkih. V nadaljevanju letošnje serije Ali razumemo likovno govorico objavlja Pionir prispevek o prostorskem oblikovanju in s tem poseže iz šolskih klopi v naš vsakdanji prostor; tako daje šolski likovni vzgoji ne le praktičen smisel, marveč tudi širši okvir. Serija likovnozgodovinskih prispevkov, ki jih pišejo znani slovenski likovni pedagogi ne samo za otroke, temveč tudi za svoje kolege, je zbudila veliko zanimanje, saj poskuša prvič pri nas pedagoško obravnavati likovno vzgojo v celoti. Prav zato si Zavod SRS za šolstvo, s katerim pripravlja Pionir te prispevke, želi vašega sodelovanja.

Med drugimi članki v tej številki želimo opozoriti na sestavek Naši kraji v preteklosti z izborom zanimivih vedut naših krajev od sedemnajstega stoletja naprej, kar bo dobrodošlo tako zgodovinarjem kot geografom. Matematike pa bo zanimal prvi del prispevka z naslovom Pišemo 1+1=2, mislimo pa 1+1=1, seveda pa tudi nekaj matematičnih nalog. Pionirjev kompas se je to pot obrnil proti Predvoru z lepo in kulturnozgodovinsko zanimivo okolico. Opozoriti moramo še na zanimiv članek o tem, kako delujejo čistilne naprave. O njih veliko slišimo, pa malo vemo. V Literarnih igricah in letošnji novosti Potujočem uredništvu se je v tej številki nabralo prispevkov za cel pravcati časopis — od vesti do podlistka. Sodelavci tega časopisa v malem so mladi novinarji iz vse Slovenije. List iz knjige narave piše tokrat o zanimivi avstralski živali koali, mlade tehnike pa bo najbrž pritegnil članek o vesoljskih sondah, ki iščeta življenje na Marsu. Vsem, ki radi potujete, in vas mika daljni svet, pa je namenjen članek Gamardžoba, Sakartvelo. Kam nas vabi, pa preberite v Pionirju!

PIONIR — PIONIR — PIONIR — PIONIR — PIONIR — PIONIR — PIONIR — PIONIR —

kultura

Petindvajset let Prešernove družbe

Že med vojno je bila med osrednjimi nalogami Osvobodilne fronte slovenskega naroda tudi skrb za kulturo, saj smo se Slovenci veliko prav po zaslugi naših pisateljev, zavednih sinov ljudstva, kljub različnim pritiskom izkoriščevalskih tujcev obdržali kot samostojen, svobodoljubljen narod. In tako je poleg svojih drugih dejanj, namenjenih spodbuditi plodnega razmaha slovenske kulture v svobodi, izvršni odbor Osvobodilne fronte na svojem sestanku 27. januarja 1953 sklenil, da ustanovi Prešernovo družbo; ta naj bi nadaljevala izobražujoče tradicije naprednih predvojnih knjižnih društev in po svojih kulturno-zavednih zaupnikih prinašala v domove slovenskih delovnih ljudi najboljša literarna dela domačih in svetovnih ustvarjalcev.

Na Prešernov dan 8. februarja 1953, ob kulturnem prazniku vsega slovenstva, je bila Družba ustanovljena. Usmerjale in vodile so jo danes že legendarne osebnosti: njen predsednik, ki je to ostal polnih 23 let, je bil Boris Zihnerl; njen prvi tajnik France Bevč. Njeno članstvo je kmalu po ustanovitvi štelo več kot 60 tisoč delovnih ljudi. Smisel in poslanstvo tako ustanovljene Prešernove družbe sta bila jasna: skrbela naj bi za izdajanje lepih in dobrih knjig v duhu revolucionarnih, narodno povezujočih načel Osvobodilne fronte, in v skladu z umetniškim izročilom največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, tega genija, ki je izšel iz ljudstva in v katerem se je zato poosebil genij vsega slovenskega naroda.

Članstvo Prešernove družbe, ta kulturno osveščeni del slovenskega življa, v zameno za nezahtevno članarino že petindvajset let ob Prešernovem rojstnem dnevu, 3. decembra, prejema v dar pet ali šest knjig redne letne zbirke, v kateri so poleg koledarja vsako leto še po dve izbrani deli naših pripovednikov, poljudno pisano delo s tega ali onega področja znanja in še priročnik te ali one vrste. Skoraj vsi člani prejema tudi posebno nagradno knjigo: skrbno izbrani roman družbeno angažiranega, miselnega, zanimivega pisatelja, zanimivo piščega tujega avtorja.

Za svoje člane in naročnike izdaja Prešernova družba tudi mesečno revijo OBZORNIK, v kateri objavlja črtice in pesmi domačih in tujih avtorjev, zanimive zapise o najnovejših dogajanjih

na področju znanosti in živo pisane biografije klasikov naše kulturne preteklosti ter s tem vse leto ohranja stik med članstvom in izdajateljskim jedrom Prešernove družbe. Tako je že vseh petindvajset let.

Poleg tega Prešernova družba že več kot dvajset let izdaja zbirko romanov LJUDSKA KNJIGA, da bi tako približala slovenskemu bralcu najzvirnejša, najzanimivejša, literarno bogata in vsebinsko pestra dela pisateljev vsega sveta. S tem izpolnjuje tisto poslanstvo, ki ji ga nalaga univerzalnost Prešernovega duha: zakaj, kakor je Prešernovemu geniju prijateljsko pomagalo Čopovo poznavanje svetovne literature, da je lahko v vsej veličini občeločnosti razpel svoja krila, tako želi Prešernova družba z zbirko LJUDSKA KNJIGA omogočiti delovnim množicam slovenskega naroda, da se seznanijo in obogatijo s stvaritvami najpomembnejših pisateljev duhov preteklosti in živlega, sodobnega sveta.

Skoraj osem milijonov izvodov knjig, v katerih so največkrat izšla najboljša dela domačih in tujih pisateljev, skoraj dva milijona izvodov revije OBZORNIK, vse to dovolj zgovorno priča o plodnem delovanju Prešernove družbe v minulih petindvajsetih letih. Izdaja Prešernove družbe so danes na knjižnih policah povsod, kjer živijo Slovenci, po marsikateri knjigi, ki jih je v preteklosti razposlala na slovenske domove Prešernova družba, še danes pogosto seže ljubeča roka delavca, kmeta, matere in otroka, ki so se naučili pravično ceniti dobro knjigo, ker so spoznali, da jim le-ta pomeni nujno dopolnilo njihovega življenja in obstoja. S tem je Prešernova družba dostojno izpolnila kulturno poslanstvo, ki ji ga je bila naložila Osvobodilna fronta, predhodnica današnje Socialistične zveze delovnega ljudstva, upravičila pa je tudi smisel svojega delovanja kot družba, ki ponosno nosi ime največjega slovenskega pesnika.

In kakšne naj bi bile naloge sodelavcev in zaupnikov Prešernove družbe za naprej? Kakšna naj bi bila vloga Prešernove družbe danes, v ozračju potrošniške mrzlice in vsaj navidez zmanjšane zanimanja za knjigo in kulturno samovzgojo? Da v tem resnem času, ki ga skušajo nekateri prekriti s snobističnim hlastanjem za zlagano dragocenimi, a v svojem jedru puhlimi dobrinami in v nasprotju z očarljivimi pojavi elitiizma v slovenskem literarnem ustvarjanju, objavlja Prešernova družba v svojih zbirkah dela umetniško odgovornih, z duhom resnično ustvarjalnih delavcev prežetih pisateljev, pesnikov in prevajalcev. Da v nasprotju s poplavo tujega — in domačega — šunda razširja med slovenskimi bralci prevode najboljših stvaritev svetovnih klasikov in naših sodobnikov. Samo tako bo Prešernova družba, ki je bila in mora še naprej ostati odsev kulturnih potreb slovenskega ljudstva, tudi v prihodnje polno in plodno živela — samo tako bo lahko uresničevala zamisel, ki jo je izrekel in terjal Boris Zihnerl, prvi predsednik Prešernove družbe: da skupaj z vsestranskimi napori in naprednimi prizadevanji najbolj prodornih mislecev in najbolj kulturnih ustvarjalcev slovenskega naroda pomaga graditi in ustvarjati temelje socialistične družbe, od katerih je odvisna prihodnost vsega človeštva.

FRANCE KIMOVEC-ŽIGA

Iz življenjskih modrosti francoskih moralistov

Smejati se moramo, preden smo srečni, sicer utegnemo umreti, ne da bi se bili kdaj nasmejali.

Otroci se ne menijo niti za preteklost niti za prihodnost, temveč, za razliko z nami, uživajo sedanjost.

Otroci so že ljudje.

LA BRUYERE

So ljudje, ki dobro govorijo, a slabo pišejo.

Skrita lepa dejanja so vredna najvišje cene.

B. PASCAL

Šolske proslave in recitacijski krožki

Kljub razmeroma velikemu številu registriranih šolskih dramskih in recitacijskih skupin in kljub optimističnim izjavam našega časopisja o »uspešnem postopku podružbljanja kulture« praksa kaže, da se naša gledališko vzgojna dejavnost — k nji spada tudi recitacija — ni bistveno premaknila od ustaljenega, preživelega priložnostnega prakticizma. Še več: v našem družbenem življenju vse bolj uveljavljajoča se težnja po proslavljanju prehaja tudi v šolske načrte, tako da postaja delo krožkov vse bolj namenjeno zgolj pripravi za razne proslavljaljske nastope. Kot tako že vnaprej izgublja svojo pedagoško namembnost ter svoj smisel, saj nima najbolj temeljnih možnosti za to, da bi se lahko vzpostavilo ter začelo razvijati kot resnična vzgojna dejavnost, katere bistvene načelne postavke in temeljni pogoji so: sistematičnost, načrtnost, dolgoročnost, neprekinjenost in strokovnost.

In kakor bi se zdelo vsakomur popolnoma nesmiselno, če bi na primer od nižje glasbene šole zahtevali, da bodi njena dejavnost omejena zgolj na javne nastope njenih gojencev, tako se zdi večini očitno celo odgovornim oblikovalcem naših šolskih programov na območju gledališke dejavnosti to ne le dopustno, temveč samo po sebi umevno, ko da bi bila igra ali recitacija lekcija, ki bi se je bilo najlažje naučiti.

Ker pa imata površnost in podcenjevanje pri tako občutljivem pedagoškem delu, kot je ukvarjanje z ustvarjalno govorno interpretacijo, daljnosežne negativne posledice ne le za oblikovanje otrokovega osebnega ustvarjalnega izraza, temveč tudi za oblikovanje vse naše knjižne govorice, se nam zdi potrebno podrobo se spregovoriti o stanju naše šolske recitacijske dejavnosti ter o razmerah, v katerih poteka to delo, kakor tudi o temeljnih postavkah in zahtevnosti njene ustvarjalne izraznosti.

PROSLAVE, PROGRAM IN IZVEDBA

Naš osnovnošolski program predvideva šest do osem proslavljaljskih prireditev v šolskem letu; tem proslavam se pridružujejo še nastopi na raznih srečanjih in tekmovanjih, od šol v manjših krajih pa terjajo družbenopolitične in druge organizacije še več drugih priložnostnih nastopov.

Po ustaljenih vzorcih obsegajo te prireditve večinoma pisan program instrumentalne in vokalne glasbe, folklornih plesov ter posamične in zborna recitacije, manj branje proze in igrane odlomke, še redkeje pa so uprizoritve celotnih iger.

Kar zadeva izvedbo tega priložnostnega programa, kakovostna raven njegovega glasbenega dela ni vprašanje; ker je glasbena vzgoja del rednega pouka in ker vodijo šolske pevске zbornice in posebni instrumentalni glasbeni pouk učitelji z ustrezno strokovno izobrazbo, je vnaprej jasno, da bodo glasbene točke podane vsaj korektno. Tudi izvedba folklornih plesov ne more biti vnaprej sporna, saj gre pri njih predvsem za zunanje gibalno posnete, z glasbenim ritmom usklajene plesne korake in figure, ki se jih da pravilno in lepo naučiti z mehaničnim urjenjem. Bistveno drugače pa je pri izvedbi tako imenovane »umetniške besede« ali recitacije, ki zanj v naši šoli ni načrtna in strokovno vodena vzgoja; spričo njene zahtevne in sestavljene psihofizične izraznosti prehajata amaterska neizkušenost in nevednost večinoma v diletantski avtomatizem.

S tem seveda predpostavljamo, da sta za recitiranje kot za sleherno ustvarjalno interpretacijo poleg razločne govorice in primerne notranje občutljivosti potrebna tudi določena osnovna vednost in znanje; to pa mladi izvajalec lahko pridobi ali razvije samo s sistematičnim, dolgotrajnim in postopnim preskušanjem in urjenjem in to pod ustreznim pedagoškim vodstvom.

ZAHTEVNOST RECITACIJSKE IZRAZNOSTI

Recitacija je v resnici najtežja in najzahtevnejša oblika govornega podajanja, čeprav bi po tem, kako se je izvajalci in učitelji ponavadi lotevali, lahko menili, da je prav nasprotno; zato je tudi res, da je resnična umetniška recitacija, se pravi tista, pri kateri se izvajalčeva notranja doživljajska vsebina in njegova v vseh tančicah izdelana govorna kultura zlivata v polno govorno izraznost, ki je hkrati v skladu z izvajanim pesniškim besedilom zelo redka.

Če imamo količjak posluha za naravno, smiselno in pristno knjižno govorico, lahko ugotovimo, da je velika večina šolskih recitacij izvedena brez osebnega notranjega odnosa do izvajanega besedila, v šablonskem, bolj ali manj prenapetem in enoličnem osnovnem tonu, z nesmiselnim poudarjanjem posameznih besed in nesmiselnim členitvijo, brez menjave čustvenih intonacij in v manirni stavčni melodiki.

Da nam ne bo kdo zameril te ostre, vendar resnične strokovne presoje, naj hkrati poudarimo, da krivde za to ne pripisujemo neizkušenim recitatorjem ne njihovim učiteljem, ki jim strokovna izobrazba ne daje potrebne osnovne vednosti o ustvarjalnem bistvu knjižne govorice, kaj šele pedagoške metode za neposredno delo v recitacijskih krožkih. Res pa je tudi to, da je prav ustvarjalna izraznost govorice, ki nima nobene, niti simbolične predmetnosti in je ni mogoče znanstveno natančno opredeliti, še zelo malo raziskana. Seveda pa zaradi tega ne gre podcenjevati zahtevnosti in težavnosti tvorne, pristne govorne izraznosti, ki jo terja recitacija.

Če nam ne gre zgolj za proslave zaradi proslav ter za formalno izpolnitev predpisanih programov in statističnih rubrik, temveč predvsem za kulturno-vzgojne rezultate tako pri izvajalcih kot pri njihovem občinstvu, se moramo zavedati, da je recitatorski del priložnostnih šolskih nastopov potreben temeljite preveritve in sprememb, tako kar zadeva njihovo število kot način in čas pedagoških priprav zanje. Zakaj mehanično, »naučeno« deklamatorstvo uresničuje mladega izvajalca ter onemogoči njegovo osebno notranjo izraznost, poslušalce dolgočasi, v skrajni konsekvenci pa jim celo zbuja odpor do poezije.

Če je poglavitni namen in namen sleherne šolske dejavnosti predvsem pedagoški, če je torej izhodišče in smoter šolskega nastopanja predvsem v tem, da z metodničnim postopkom študijskih priprav razvija, spodbuja in usmerja otrokovo in mladostnikovo pristno, tvorno izraznost, potem se moramo pri tem dosledno ogibati vsega, kar bi lahko njuno prirejeno tvornost vnaprej sprevrčalo v izumetničenost. V ta namen pa je treba seveda vedeti, v čem so nevarnosti, ki vnaprej določajo mehanično naučeno, brezosebno govorno izraznost mladega izvajalca.

DRAGA AHAČIČ

(Prihodnjič naprej)

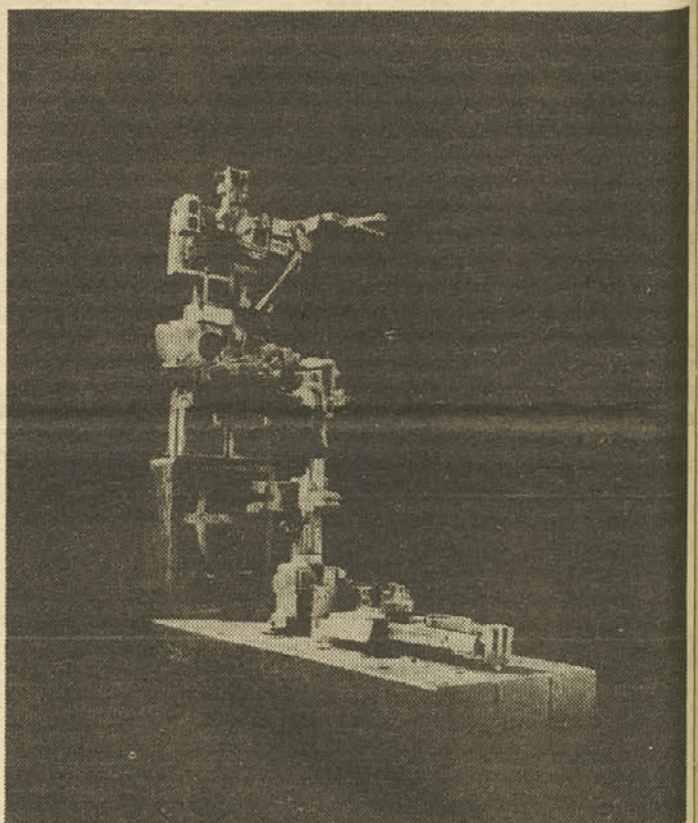
Kiparska razstava Janeza Boljke

V Mali galeriji, kjer se z enomesečnim rokom vrstijo razstave posameznih slovenskih, jugoslovanskih in tujih sodobnih umetnikov, si lahko ogledamo do 28. maja kiparska dela našega kiparja in grafika Janeza Boljke. Nastala so v zadnjih dveh letih, potem ko so v avtorju že dolgo zorele ideje zanje in mu je dolejš ustvarjeno kiparstvo in grafično delo odprlo možnosti, da jih uresniči.

Širši javnosti so znane predvsem Boljkove spomeniške plastike, kot so spomeniki talcem in borcem na Zalah v Ljubljani, v Goriških Brdih ali v Ribnici. Poznamo pa ga tudi po dognanih in nagajenih osnutkih za spomenik Ivana Cankarja, po plastikah živali, po upodobitvah poklicev (slikar, glasbenik, Ribničan) in drugih angažiranih tem. V svojem kiparstvu se izraža vedno s kovino. Za razliko od klasične tehnike oblikuje neposredno v bron ali aluminij, ne da bi kip prej izdelal v glini, ga potem odlil v mavce in slednjič iz mavčnega negativ v bron.

Sedanja razstava prikazuje pet velikih plastik spomeniških razsežnosti in sedemnajstih malih. Vse predstavljajo človeka ter so nastale zgolj iz notranje potrebe umetnika, da se izrazi, in ne po naročilu uporabnika.

Prvi vtis, ki ga razstavljena dela vzbudijo, je, kot bi stopili med fantastična kovinska bitja, ki nas opominjajo, da živimo v času industrijske civilizacije. Močno razčlenjene oblike, zdaj ravne, zdaj konkavne ali konvavno upognjene, ponekod abstraktne, ponekod vzete iz konkretnih izdelkov tehničnega sveta, nam ob vsej slikovitosti razgibanosti predstavljajo enotne podobe, ki sugestivno ponazarjajo umetniškovo misel; ta je hkrati njegov, naš in tudi širši problem sedanjega časa. Tako z oblastno napadalnostjo prodira v naš prostor sedeči Uzurpator, se visoko dviga kvišku stremeči Ljubitelj atomov, navpično raste prizadeven Zdomec v iskanju svojega prostora na soncu, mirno stoji figura polna zaupanja v kipu Pripravljanje glave za akupunkturo ter se odločno napenja hrupni saksofonist.

Janez Boljka: Uzurpator, 1977-78, aluminij (katalog str. 2)

Ob teh spomenikih so polne sodobne vsebine in iznajdljivih kiparskih prijemov male plastike, kot na primer Pogovor s senco. Na bleščeči plošči ozadja se tu pojavljata v negativnem reliefu izdelana temna zasledovalca, poleg nji pa v njej odseva še naravna senca figure same; zasledovani človek je tako pričujoč spredaj in zadaj. Domiselna upodobitev sukcesivnega dogajanja v prostoru nam izdaja Boljko kot kiparja in grafika hkrati. Široki register plastičnih in grafičnih izrazil, ki jih ima na voljo, mu je omogočil, da je v statičnem plastičnem delu upodobil tudi razsežnost časa. — Celotno Boljkovo kiparstvo vsebuje veliko grafičnih in slikarskih prvih, vendar kot bogatitev in ne kot nadomestek za plastičnost ter ne na škodo kiparske enotnosti.

Kipi Janeza Boljke delujejo naravno in prepričljivo. Z vijaki spojeni raznoteri kovinski deli so sami po sebi nenavadni, združeni pa s tolikšno ustvarjalno silo, da sestavljajo homogeno celoto. Preveka patine ne učinkuje kot dodatek, temveč se organsko vključuje v osnovni material. Kljub vsej pestri materialnosti nimamo občutka, da bi kipar hotel biti učinkovit in moderen za vsako ceno. Ideja je toliko močna, da preprosto bogastvo izraznih sredstev, izključuje izumetničenosti ali prenatrpanosti ter z občuteno oblikovano materijo izpoveduje nemir in krčovitost sodobnega dogajanja. Na kipih ni mrtvih mest. Nekateri dele začini avtor s smiselno domisljico; včasih so to aplikacije, kakor stara medalja z Napoleonovim portretom na prsih Uzurpatorja, ali igle v Pripravljanju glave za akupunkturo, včasih grafični elementi, kot vgravirani odlomki nemških besed na Zdomecu ali številke na Ljubitelju atomov. Takšna ljudska duhovitost napravlja Boljkovo delo še bolj komunikativno ter usmerja in podpira gledalčovo razumevanje. V službi izpovedi so tudi podstavki, ki so postali organski del plastike za razliko od arhitektonskih podstavkov večine kiparjev, kjer pomenijo bolj aranžmajske dodatke.

Če bi hoteli to kiparstvo opredeliti s kakim -izmom, bi lahko rekli, da so v Boljkovi ustvarjalnosti pričujoči impresionizem in ekspresionizem, konstruktivizem in strukturalizem ter surrealizem in pop art. Vsi skupaj pa sestavljajo izrazito Boljkov slog, ki nikjer ne daje vtisa, da virtuozni kipar oblikuje po preskušanih receptih. Vsakega dela se loteva z novo mislijo in svežo prizadetostjo, združujoč neposredno s premišljenim, v živahnem ravnotežju čustva in razuma. Oblikovanje mu je nenehna izvirna umetniška stvaritev, ne pa posnemanje ali dekoracija; zato daje gledalcu jasno določeno in polno doživetje. Obenem pa lahko rečemo, da ta kipar drži ogledalo svojemu času, če se izrazimo z besedami Ivana Cankarja o umetniku.

TINCA STEGOVEC

OBVESTILO

Galerija Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki je z vsemi svojimi zbirkami spet odprta vsak dan v tednu, torej tudi ob nedeljah in praznikih od 9. do 18. ure.

Vodstvo po zbirkah je treba napovedati teden dni pred obiskom, sicer zaradi številnih skupin ne moremo zagotoviti vodiča.

Doma in na tujem

Hrvaška

Kako opredeliti delovno in politično vzgojo in izobraževanje

Na Hrvaškem je že veliko narejenega za reformo vzgoje in izobraževanja na drugi stopnji. Izkušnje je precej, pokazali so se najznačilnejši problemi, notranja pedagoška reforma in nadaljnje povezovanje izobraževanja in združenega dela pa pomenita velike naloge, ki jih bodo morali reševati vsi dejavniki od šol do samostojnih interesnih skupnosti ter osnovnih organizacij združenega dela materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti.

Vedno jasneje postaja, da bo treba temeljito spremeniti tudi osnovno šolo, natančneje, temeljno izobraževanje v obdobju od predšolske vzgoje pa do vključitve poklicnega izobraževanja. Prosvetni svet Hrvaške, prosvetno-pedagoška služba in druge strokovne organizacije si prizadevajo opredeliti smotre in programske vsebine sedmih vzgojnoizobraževalnih področij, med katerimi je — kot je bilo poudarjeno na posvetovanju, ki je bilo pred nedavnim v Zagrebu — najobčutljivejše področje delovne in politične vzgoje in izobraževanja. Dosedanja tehnična vzgoja in prosvetno-tehnično izobraževanje sta bila dosežek različnih življenjskih situacij, in možnosti družbe, nista pa bila enotno opredeljena za mlade rodove od predšolskega obdobja pa do konca drugega razreda srednje šole. Bila sta ločena in nepovezana, biti pa bi morala enotna.

Na zagrebškem posvetovanju predstavnikov prosvetnega sveta, prosvetno-pedagoške službe, raznih strokovnih organizacij in združenj je dr. Pero Ši-

meša poudaril, da je treba delovno in politično vzgojo obravnavati kot sestavni del zasnove splošnega izobraževanja, ki jo pravkar izdelujejo. Delovna vzgoja in politika morata biti načeli pri pouku, v zunajšolskih dejavnostih in zunajšolskem življenju mladih rodov, hkrati pa poseben predmet, po možnosti pod istim imenom za celotno temeljno izobraževanje.

Učenec bi moral dobiti v temeljnem izobraževanju celotno predstavbo o človekovem družbeno-humanističnem delu.

Na posvetovanju so poudarili, da izhajata delovna in politična vzgoja iz vsega dela, prednost pa mora imeti proizvodno delo. Napačno je mnenje, da je treba v učencih razvijati ljubezen do tehnike. Tehniko vsiljuje življenje samo, mladi postajajo njene žrtve, tehnika ravna z njimi po svoje. Mlade je treba usposabljaliti, da jo bodo znali uporabljati v prid ljudem. Tudi pojma politični in ne smemo napak razumeti, tj., da bi morali mladi obvladati vse tehnike; obvladajo naj samo tiste, ki jih bodo potrebovali v življenju ne glede na svoj poklic. Družbeno koristno delo mora biti sestavni del celotnega vzgojnoizobraževalnega procesa. Deležni ga morajo biti vsi učenci, omogoči pa naj jim da odkrivajo svoja nagnjenja in sposobnosti in si pridobivajo ustvarjalno delovno etiko.

Udeleženci posvetovanja, na katerem so sodelovali tudi predstavniki prosvetnega sveta Srbije, so dobili gradivo, v katerem poskušajo sestavljati opredeljene delovne in politične vzgoje in izobrazbe, glavne naloge na vsaki stopnji, in področ-

ja, iz katerih bi bilo treba zajemati vsebine.

Po mnenju predlagateljev naj bi potekala delovna in politična vzgoja v petih stopnjah: otroke do šestih let, naj bi uvajali v svet tehnike in zbuvali v njih zanimanje; tiste od šestih do devetih let (sedanji 1., 2. in 3. razred osnovne šole) naj bi seznanjali z delom; učenci od devetih do dvanajstih let (sedanji 4., 5 in 6. razred) naj bi spoznavali proizvodno delo in njegove posebnosti v naši družbi; učenci od dvanajstih do štirinajstih let naj bi se pripravljali za proizvodnjo, deloma pa že vključujejo vanjo; tisti od štirinajstega do šestnajstega leta (sedanji 1. in 2. razred srednje šole se bodo neposredno pripravljali na začetek dela v delovni organizaciji.

Pri opredeljevanju in izvajanju enotne delovne in politične vzgoje bodo še velike težave, saj bo treba premagati tradicionalne poglede na delo in delovno kulturo. Spremeniti bo treba mnenje staršev, javnosti in združenega dela.

Vsi bi morali sodelovati pri reševanju teh vprašanj in ustvarjati možnosti za čim bolj učinkovito delo. Posebej bo treba poskrbeti za izobraževanje učiteljev za to področje vzgoje in izobraževanja, kjer bo vedno več teamskega dela in povezovanja z drugimi področji.

Jasno je, da gre za velike spremembe pri nadaljnji reformi temeljne vzgoje in izobraževanja, pomemben del le-te pa sta delovna in politična vzgoja in izobraževanje mladih rodov na pragu njihovega poklicnega izobraževanja.

DJORDJE DJURIĆ

Med gradiščanskimi Hrvati

Šola in materin jezik nista eno

»Nekoč, ko je bila vsaka vas kraljestvo zase, smo se gradiščanski Hrvati lahko narodnostno ohranili. Danes hodi vse na delo v mesta, na skupne — nemške — zabave, bere nemške časnike in posluša nemške oddaje po televiziji in radiu.« Tako je pripovedoval Alfons Kornfeind, ki je bil 30 let učitelj in šolski upravitelj v Trajstovu (Trausdorf) na Gradiščanskem.

Predstavnik hrvaške mladine na Gradiščanskem, študent ekonomije Emerich Müller, je dodal: »Položaj na Gradiščanskem je popolnoma drugačen kot na avstrijskem Koroškem. Koroški Slovenci imajo za sabo 150 let bojev za narodno enakopravnost — gradiščanski Hrvati pa so vedno bili sluga — ali Madžarom ali Avstrijcem. Tako se tudi ni razvila narodna zavest. Res je, da smo gospodarsko povsem izenačeni z Avstrijci po naših vaseh (Gradiščansko sodi med najmanj razvite predele Avstrije, vendar je tudi tukaj zgrajenih že nekaj dobrih cest, le industrije skoraj ni). Eni kot drugi hodijo v mesta v službo — tako je dežela čez teden brez moških.«

Na vprašanje, kakšen odnos imajo Nemci do njih, je študent pojasnil, da jih prav radi vidijo, kadar plešejo kola v narodni noši ali igrajo na tamburice — naredijo pa se slepe in gluhe, kadar hočejo kaj zase, za svoj narod. Nekaj podatkov: Gradiščanska meri približno 4000 kv. km in se razteza od češke meje, čez Madžarsko in Avstrijo, do jugoslovanske. To je gričevnat svet (uspeva tudi trta), primeren za kmetovanje. Hrvatje so tu že okrog 450 let — pribežali so pred Turki iz Dalmacije, Istre in Like. Pisanih podatkov o tem ni. Na Češkem je še pet njihovih vasi (ena nosi ime »Hrvatski grob«), na Madžarskem je 15 naselij — okrog 15.000 Hrvatov. Pod Av-

strijo pa jih živi 35.000 — tako pričajo cerkveni zapiski; državni pa trdijo, da jih je 25.000. Še pred 20 leti je štetje pričalo, da jih je 40.000; zdaj so jih vsrkala mesta, nekaj jih je pobrala smrt. Rodi se jih manj v čisto hrvaških zakonih. Mešani zakoni pospešujejo raznorodovanje. Zadnje čase se je preseljevanje v mesta ustavilo. K temu so pripomogle boljše prometne zveze — in pa zasičenost in mrtvilo avstrijskih mest.

Na vprašanje, kako živijo, je nekdanji šolski upravitelj (zdaj je častni predsednik Hrvaškega kulturnega društva in njegov tajnik, pravi predsednik pa je dr. Müller) dejal, da se kot posamezniki počutijo enako kot vsi drugi Avstrijci. Kot narodnostna skupina pa imajo težave. Vzemimo samo šolanje. Hrvati so razkropljeni po vsem Gradiščanskem; predstavljajo 10 % prebivalstva in sestavljajo pet večjih okolišev, ki štejejo od 3.000 do 10.000 ljudi (največji je pri mestu Železno; to je njihovo glavno mesto). Po vaseh so imeli svoje šole — in jih imajo še zdaj. Takih vasi je 35, v šole pa hodi okrog 3.000 hrvaških otrok. Toda novi zakon o šolstvu, ki ga je Avstrija sprejela leta 1972, je Hrvatov škodoval. Prej so bile njihove dvojezične šole osemletne. Res je bila ta »dvojezičnost« kaj različno pojmovana, a bila je: obvezno je bilo tri ure hrvaškega pouka na teden; v zavednih vaseh pa so v resnici imeli polovico pouka v materinščini. V svoji stranski hrvaščini (na severnem Gradiščanskem čakavsko, na južnem štokavsko) so imeli tudi berila in slovnico. To imajo še zdaj. Toda novi zakon določa osnovno šolo samo do 4. razreda. Potem sledi meščanska šola ali pa gimnazija. Glavne šole in gimnazije so zrasle po vseh večjih krajih — in to nemške.

Bosna in Hercegovina

Proces, ki se uresničuje

Dnevnik Oslobođenje in Prosvetni list sta pred nedavnim organizirala sodelovanje z Republiškimi prosvetno-pedagoškim zavodom Bosne in Hercegovine pogovor z uredniki republiških in pokrajinskih prosvetnih časnikov. Razpravljali so o razvoju usmerjenega srednjega izobraževanja in vzgoje v SR Bosni in Hercegovini. Na vprašanja urednikov sta odgovarjala: Refik Hukić, član izvršnega sveta skupščine SR Bosne in Hercegovine in predsednik komisije za reformo usmerjenega izobraževanja in vzgoje pri izvršnem svetu, in dr. Orhan Zubčević, direktor republiškega prosvetno-pedagoškega zavoda.

Ko je govoril o izhodiščih reforme usmerjenega izobraževanja in vzgoje, je Refik Hukić poudaril, da Bosna in Hercegovina, čeprav se loteva reforme na poseben način, ne ruši enotnosti jugoslovanskega vzgojnoizobraževalnega sistema. Učenci v tej republiki ne bodo dobili manj znanja kot učenci drugih republik in pokrajin. Vsako izobraževanje jih usposablja za delo in nadaljnje šolanje. Zakon o osnovni šoli jim omogoča, da se lahko tudi v zadnjih razredih osnovne šole usposablja za manj zahtevne poklice.

Pri reformi usmerjenega izobraževanja in vzgoje spoštujejo v Bosni in Hercegovini načelo »ne rušiti in šele nato graditi«. Prav zato, ker niso hoteli eksperimentirati, so pustili gimnazijo pri miru. Ne bodo je ukinili, temveč reformirali.

Porajajo se že prvi poskusi združevanja usmerjenega in visokošolskega izobraževanja (taka enotna organizacija združenega dela je že ustanovljena v Tuzli).

Bistvo reforme je, da traja izobraževanje toliko časa, kot človekova delovna doba. Ne gre torej za izboljšanje obstoječega, temveč za reformo kot proces, ki

se nenehno uresničuje.

Ko je pojasnjeval, zakaj so se pri usmerjenem izobraževanju odločili za različico B, ki predvideva za manj zahtevne poklice možnost krajšega izobraževanja, je dr. Orhan Zubčević povedal, da daje Bosna in Hercegovina 9 odstotkov narodnega dohodka za izobraževanje in vzgojo. Letos je v srednjih šolah te republike približno 205.000 učencev; to pomeni, da za vzgojnoizobraževalno dejavnost ni mogoče dati še več.

Leta 1972 se je največ učencev šolalo v gimnazijah, sedaj pa je največ zanimanja za poklicne šole. V tem obdobju so se začeli v Bosni in Hercegovini razvijati tudi srednješolski centri. Z novim sistemom usmerjenega izobraževanja in vzgoje — je poudaril dr. Orhan Zubčević — želimo odpraviti dvojnost; vse srednje šole postajajo šole usmerjenega izobraževanja, v njih si pridobivajo učenci znanje za določene poklice. Vsako izobraževanje je povsem enako-pravno in ga ni mogoče ločevati od prihodnjega poklica. Tudi učenci, ki se usposablja za manj zahtevne poklice, morajo obvladati skupne vzgojnoizobraževalne temelje. Vsako izobraževanje po osnovni šoli je izobraževanje za delo.

Po uvodnih besedah Refika Hukića in Orhana Zubčevića se je razvila živahna razprava o mnogih vprašanjih, ki zadevajo reformo usmerjenega srednjega izobraževanja in vzgoje v Bosni in Hercegovini. Urednike republiških in pokrajinskih prosvetnih časnikov so zanimala predvsem vprašanja o izbirnem pouku, pripravi učencev za manj zahtevne poklice, o preoblikovanju gimnazij in notranji reformi usmerjenega izobraževanja, o izobraževanju učiteljev za reformirano šolo, obremenjenosti učencev s skupnimi temljami, načrtovanju kadrov, izkušnjah

pri združevanju usmerjenega izobraževanja in vzgoje itn.

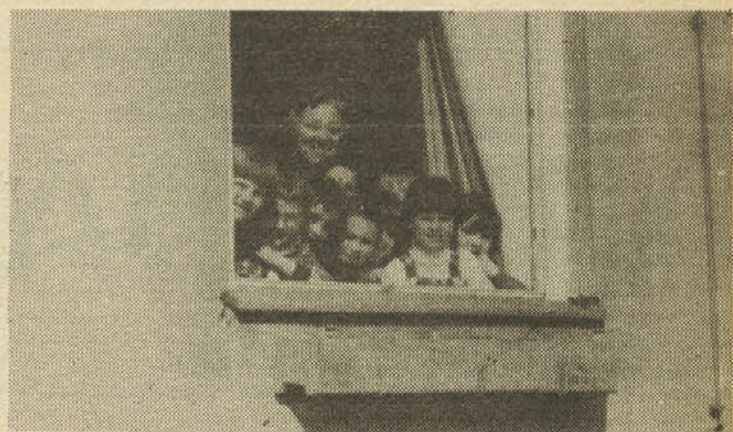
Reforma usmerjenega srednjega izobraževanja in vzgoje, ki poteka sedaj v Bosni in Hercegovini, je po besedah dr. Orhana Zubčevića samo del tega, kar želijo uresničiti v bližnji prihodnosti. To je le vmesna stopnja v primerjavi z rešitvami, uveljavljenimi v svetu. V svetu obstajajo sodobnejše možnosti za srednje izobraževanje in vzgojo; učenec ima samo pet učiteljev, pri nas pa kar štirinajst. Tudi to moramo spremeniti, če želimo sodobno izobraževanje.

Učenci se že od prvega leta naprej seznanjajo z delom in navajajo nanj, skupni temelji pa omogočajo vsem, da si pridobijo enako splošno izobrazbo. Dolžnost združenega dela je, da tudi z delom zagotovi učencem osvajanje vzgojnoizobraževalnih temeljev.

Z reformo usmerjenega izobraževanja in vzgoje v Bosni in Hercegovini postaja tudi gimnazija njegov sestavni del.

V vse gimnazije Bosne in Hercegovine se uvajajo enotni skupni vzgojnoizobraževalni temelji. Tako bo tudi gimnazija postala šola usmerjenega izobraževanja, ki bo usposabljala za določene poklice. V vsakem okolju se bo preoblikovala v skladu s potrebami združenega dela. V eni izmed gimnazij se bodo, na primer, učenci lahko učili tudi klasičnih jezikov — latinščine in grščine, več gimnazij pa bo usposabljal za učiteljske poklice, tako da bodo gimnazije temelj za visokošolsko izobraževanje učiteljev. Tudi glede notranje reforme usmerjenega izobraževanja in vzgoje bo veliko spremenjenega. Učni načrti bodo precej skrajšani. Temeljito se bo spremenil tudi sistem šolanja učiteljev, saj bo treba najprej usposobiti učitelje in šele nato učence.

MILAN R. MARKOVIĆ

Učiteljica Agnes Makusović nas je ob odhodu iz Trajstova pozdravila kar skozi okno; z njo je njen prvi razred. (Foto: N. Maurer)

jezika v sredstvih javnega obveščanja: radiu in televiziji. Za to pravico se potegujemo že od leta 1955 — pa še zdaj nimamo niti minute sporeda v našem jeziku. Tako otrokom kot odraslim od jutra do večera bije v uho nemška govornica.

Gradiščanski Hrvati imajo svoj tednik »Hrvatske novine«, ki že 38. leto izhaja v Železnu (Eisenstadtu) v nakladi 3.000 izvodov. Imajo še katoliški list »Crikveni glasnik« — to pa je vse. Pač, imajo še folklorne skupine (gostovali so tudi že v Zagrebu, Čakovcu itd.) — a kadar nastopajo na avstrijski televiziji, jih spremlja nemško besedilo! Njihov najljubši pesnik je Matej Meršić-Miloradić; letos, ob petdesetletnici njegove smrti so izdali njegovih pesmi v nakladi 3.000 izvodov. Pripovedovali so tudi o televizijski oddaji, ki je bila letos marca na avstrijskem programu in je obravnavala njihovo narodno manjšino. Prikazovala je ansamble s tamburicami, šolarje, ki so bili kaznovani, če so govorili hrvaško, in matere, ki niso znale (ali si upale) odgovoriti na vprašanje, kateri je njihov materin jezik. Letošnje »Hrvatske novine« št. 15 prinašajo na prvi strani odmev na oddajo v nemških listih. Ugotavljajo, da mnogi listi pišejo, kako žalostno je, da izumira nek jezik — mogoče za vselej. Torej niso

vsi ljudje v Avstriji zlonamerni niti kratkovidni. Vendar hrvaški list dalje piše, »da lahko narod živi samo v svojem jeziku«. Človek, ki ne zna dobro niti svojega niti tujega jezika, pogosto postane nasprotnik lastnega naroda, ker ga v to silo občutek manjvrednosti, ugotavljajo »Hrvatske novine«.

Gradiščanski Hrvati neradi govorijo o politiki. Ne iz strahu — saj so od leta 1921 pod Avstrijo (prej so spadali k Madžarski, ta pa je bila tako del Avstro-Ogrske) — pač pa iz spoznanja, da imajo »v socialistični stranki same sovražnike, v narodni stranki pa nimajo prijateljev« — vendar je to drugo bolje. O komunistični partiji Avstrije pa ugotavljajo, da je daleč od naprednosti in boja za enakopravnost narodnosti.

Tako govorijo ljudje, ki so zavedni Hrvati, čeprav nosijo že nemške priimke. Na pokopaliških spomenikih pa so napisana imena: Carić, Golubić, Palković, Krajašić in podobno. Hiše v hrvaških vaseh se z zidanimi ograjami zavarujejo samo proti cesti — sicer pa se gostoljubno dotikajo druga druge. In ljudje na cesti se še pozdravljajo »Dobro jutro! Dober dan!« Prav tako majhni otroci, ko gredo v »Volksschule«.

NEŽA MAURER

RADIO IN ŠOLA

Nižja stopnja:

19. maja: Kaj je bilo prej? (Višnja gora)
26. maja: Slovenske ljudske pravljice

Višja stopnja:

16., 18. maja: Razvoj velikega jazz orkestra II. del
23., 25. maja: Frana Milčinskega »Ptčki brez gnezda«

Srednja stopnja:

16., 17. maja: Učenčeva pisava — del estetske vzgoje
23., 24. maja: Zelena dolina Titovega otroštva

Za srednje šole:

15. maja: Povojna slovaška književnost v Vojvodini
22. maja: Janko Čeman: Ne nosi vsak vojak puške
17., 18. maja: Leninovo oblikovanje marksistične teorije naroda
24., 25. maja: Glavne meščanske teoretične opredelitve naroda

Nesocialistične morale v naši družbi

V uredništvo izobraževalnih oddaj dobivamo pisma iz delovnih organizacij in ustanov, ki kažejo na precejšnje zanimanje za problematiko, o kateri govorimo v ciklu oddaj **AKTUALNI PROBLEMI MARKSIZMA**. Odmernost pričakujemo tudi med prosvetnimi delavci, saj so oddaje namenjene predvsem srednješolcem. Dobrodošle so pripombe in pobude, ki nam bi pomagale k ustreznemu in nazornejši predstavitvi zahtevne družboslovne snovi in nadaljnji usmeritvi programa.

V pričujočem članku objavljamo odlomek iz oddaje o nesocialističnih moralah v naši družbi. Napisal jo je mag. Jože Šter, med poslušalci pa je zbudila veliko zanimanje.

S tem ko smo se v graditvi našega socializma odločili za tržno-planski sistem gospodarjenja, je dohodek postal najvažnejši motiv in merilo uspešnosti gospodarskih organizacij. Dohodek, čim večji dohodek je tu torej nujno najvišja vrednota. Denar,

dohodek ni edina vrednota, je le vrhovna, druge pa so nižje na hierarhični lestvici in ji morajo dati prednost, če si pridejo v nasprotje. To se kaže tudi v nekaterih dejstvih, kot denimo: število nesreč pri delu raste, smo na vrhu evropske lestvice nesreč pri delu; nekatere delovne organizacije zadržujejo izdelke, če pričakujejo višje cene; primeri gospodarskega kriminala so pogosti: 1972 je vsaka četrta delovna organizacija vsaj enkrat kršila predpise o cenah, leta 1973 vsaka tretja in 1974 že vsaka druga; pogosti so pojavi zapiranja trga, nelojalne konkurence; delovne organizacije nerade zaposlujejo ženske, zlasti mlade; bojimo se opozarjati na nekatere probleme (npr. v tovarniških glasilih), če bi to lahko ogrozilo ugled in s tem dohodek delovne organizacije; včasih se izdeluje blago slabše kakovosti, da se umetno poveča poraba in s tem dohodek, in.

Ta, imenujmo jo denarna morala, se pojavlja v različnih okoliščinah različno močno, v različnih oblikah in pod različnimi imeni;

govorimo o denarni morali, o podjetniški morali, kapitalistični poslovni morali ipd.

Denarno tržno gospodarstvo ni nujno v nasprotju s socialistično moralo, dokler še ostaja v okvirih pridobivanja dohodka na osnovi dela. Že pri tako imenovani podjetniški morali pa lahko govorimo o nesocialističnosti, saj ima za glavno skrb le koristi lastnega »podjetja« ne glede na širše družbene potrebe in koristi. Po tej podjetniški morali je npr. dobro vse, kar koristi moji delovni organizaciji, tudi uvoz peska ali kamna, ki je čez mejo za pet par cenješi kot v sosednji vasi. Rast gospodarskih prestopkov, s katerimi skušajo protizakonito prigrabiti več za lastno skupnost, potrjuje, da ta podjetniška morala ne upada. Pri tem so zaskrbljujoči — čeprav resda izjemni primeri — ko posamezniki, ki ga zalotijo pri takem podjetniškem početju, ni mogoče prepričati, da je njegovo početje nemoralno. Ti posamezniki so namreč pogosto prepričani v svojo poštenost, ker niso ničesar vzeli zase, ampak delali le v dobro podjetja.

Ta denarna morala se včasih spreminja že v kapitalistično moralo: tej je glavna vrednota dohodek, dohodek za vsako ceno, če je treba tudi z izkoriščanjem in drugimi tipično kapitalističnimi metodami. Tako se, denimo, še uporabno in dobro blago zavestno uniči, če to lahko zagotovi večji dohodek kot prodaja tega blaga, ali se premišljeno uvaža nekatera

Natančno branje

V oddaji iz ciklusa Natančno branje bomo tokrat predstavili Frana Milčinskega Ptčki brez gnezda. V tem ciklusu — letos so bile na vrsti oddaje Jurčičev Sosedov sin, Miška Kranjca Otroci, čigavi ste, Levstikov Martin Krpan — nimajo avtorji oddaj

zdravju škodljiva živila, igračke ipd., če je to blago cenejše od zdravju neškodljivih in zato dražjih domačih izdelkov.

Zal v nekaterih primerih celo sistematično pospešujemo to kapitalistično moralo. Tako se, na primer, v gradbeništvu plačujejo projekti v odstotkih od vrednosti objekta; tudi v trgovini se marža obračunava v odstotkih. V teh primerih očitno delo ni merilo dohodka. Prav tako pa so očitne posledice takšnega nagrajevanja.

Ta denarna morala v skladu s splošnimi družbenimi zakonitostmi, prodira s področja gospodarstva tudi na druga področja družbenega življenja: nastajajo nacionalizem, lokalizem, liberalizem ipd. V športu se kaže v krepitvi profesionalizma. Tudi v kulturi se ob prodiranju denarne morale ustvarja in prodaja vse bolj predvsem to, kar gre dobro v denar: seks, golota, šund, kavbojke, osladnost, kič, senzacionalizem im. Tudi v tako izrazito humani dejavnosti, kot je zdravstvo, so znane bele in druge kulture.

Celo v zasebno življenje, v ljubezenskih odnosih in v družino prodira denarna morala. Ali so tako redke družine, ki se tako rekoč noč in dan ženejo le za denarjem, svoje otroke pa puščajo brez človeške topline in ljubezni. Prav zgrozimo pa se ob televizijski reklami, v kateri ženin pravi: »Sem se bom priženil, tu imajo vsega dovolj, dela pa nič!«

Logična posledica te denarne morale je egoizem in trud za kopičenje materialnih dobrin. Tudi niso redki primeri, ko kdo najprej vpraša, koliko plačate, ne pa, kakšno je delo. Razumljiva posledica je, da se uveljavlja geslo: Človek velja toliko, kolikor ima. Torej ni odločilno, kakšen človek sem, kaj delam, temveč — kaj imam.

toliko namen raziskovati in ocenjevati leposlovne značilnosti posameznih del, pač pa skušajo povest, novelo ali pripoved postaviti v čas, ko je bilo delo napisano in s tem tudi ugotoviti, kaj je to literarno delo pomenilo v tistem času. Avtorji oddaj skušajo

Š. Ramič: Kompozicija

tudi potegniti vzporednico med časom nastajanja kakšnega literarnega dela in med današnjim časom ter ugotoviti, kaj nam to danes pomeni in kakšen je naš odnos do njega.

Objavljamo odlomek iz te oddaje:

NAPOVEDOVALEC III: Objektivno je Milčinski stal na strani meščanstva. Kakor ni videl politične rešitve za Slovence in delavski razred, tako je tudi v svojih pogledih vrednotenja ostal meščan. Vrednote, ki jih je vcepil mlademu rodu, so meščanske: poštenje, dober in trden značaj, delavnost, čustvo odgovornosti, žrtvovanje, tovarištvo, vestnost, vest, brzdjenje samega sebe, sposobnost in spretnost za svoj posel, pridnost, življenje na svoje stroške in ne na škodo družbe, zdrav duh v zdravem telesu itd. Delavnost je še posebno poudarjal. Vse tri ptčke brez gnezda reši prav delo. Eden se iz-

šola za kmeta, drugi za mizarja, tretji za sodnika, a tako, da vsi trije ostanejo vrli zagovorniki obstoječe meščanske družbe. Jerajevemu Milanu gre tu še posebno mesto. Sodnik je. Zakoni, po katerih sodi, so meščanski, torej taki, da ščitijo privatno lastnino in obstoječi sistem izkoriščanja. Kljub temu pa Milan najde čas in simpatijo, da vzgojno, z razumevanjem in znanstveno obravnava mlade potepne, ki jih je sam pomagal »zapeljati«. Tako zgolj zdravi rane, ki jih je zadal kapital, ne bojuje pa se proti kapitalu. Ni revolucionar, temveč reformist. In ni dvoma, da je Jerajev Milan Milčinski sam. — Krog je s tem zaprt. Iz njega ni revolucionarnega izhoda, možno pa je neskončno ponavljanje istega. Iz roda v rod je problem isti, le da je »pomolč daj lažja, kakor je bil v njegovih mladih letih, kajti zdaj tudi v domovini ne manjka koristnih naprav in zavodov za rešitev mladih neboljencev«.

ARMADA SMO VSI

Vedno bogatejša vsebina

V Ptuj sem zvedel, da spada osnovna šola Maks Bračič v Cirkulanah med prve osnovne šole v občini, ki so pripravile obrambni dan. V obrambnem dnevu so sodelovali vsi učenci prvega do osmega razreda in seveda tudi tisti iz podružnične šole.

Za prizadevno delo so dobili od republiškega sekretariata za ljudsko obrambo še posebno priznanje, vendar o tem nekoliko pozneje.

»Naša šola je imela prvi obrambni dan v začetku maja leta 1975,« je pripovedoval mentor obrambnega krožka v osnovni šoli Maks Bračič v Cirkulanah MILAN ZMAZEK in nadaljeval:

»Sodelovala sta tudi poveljstvo za teritorialno obrambo občine Ptuj in oddelek za ljudsko obrambo. Zadnji dve leti uspešno sodelujemo še z enoto JLA iz vojašnice Dušan Kveder iz Ptuja in s člani ptujskega aerokluba.«

— Ali je res vaša osnovna šola prva v ptujski občini organizirala obrambni dan?

»Da, bili smo prvi, kmalu za nami pa so imele obrambni dan še nekatere osnovne šole.«

— Pravijo, da so vaši obrambni dnevi nekoliko drugače organizirani kot na drugih šolah?

»Natančno niti ne vem, kako je s tem drugod, zdi pa se mi, da smo vendarle našli neke nove oblike, sicer se ne bi organizatorji obrambnih dni v šolah tako natančno zanimali za našo orga-

nizacijo in izvedbo obrambnega dne!«

— Pa je v tem res kaj posebnega?

»Mislim, da ne, le nekatere dejavnosti smo združili v celoto!«

— Tudi nekatere načela upoštevate...

»Da, če so to sploh načela. Obrambni dan v šoli pripravimo vedno zadnjo soboto pred devetim majem in vedno na drugem mestu, seveda v šolskem okolišju.«

— Slišati je, da imate v šoli »divizijo«?

»Res je. Na čelu te divizije je komandant. Tokrat je to deklica, učenka osmega razreda Vida Težak. Pomagata ji komisarja

Marinka Pintarič in Ivan Emeršič. Divizijo sestavljajo tri brigade, vsaki poveljuje komandant. Prvo brigado Maks Bračič sestavljajo učenci od prvega do četrtega razreda.

Druga brigada se imenuje po Frančku Kozelju, v njej pa so učenci 5. in 6. razreda. Tretja je Brigada devetih talcev, ki jo sestavljajo učenci sedmih in osmih razredov.«

— Na dolgi poti v »neznano«, kjer rešujejo učenci številne taktične naloge, vprašanja iz NOB, družbenopolitičnega življenja v kraju in občini, se vedno zgodi kaj zanimivega, mar ne?

»Da. Napad iz zasede je vedno zanimiv. Za to zasedo nihče ne ve. Učenci si sami izberejo pro-

stor zanje. Tudi izvedba je njihova zamisel.

Na pohodu iščejo učenci tudi »ranjene tovariše«, naredijo zanje priročna nosila iz gradiva, ki ga imajo pri roki in seveda te »ranjence« potem prinesejo na zbornem mestu. Prav na zbornem mestu pa jih »napadejo« tudi letala.

Na zbornem mestu pripravimo nato proslavo, na kateri nastopi posebna kulturna skupina. (Seveda tudi na pasulj ali golaž ne pozabimo.) Učenci višjih razredov tekmujejo še v metanju bombe, streljanju z zračno puško na balone itd.

Tudi vaški gasilci imajo skupaj s šolsko gasilsko desetino dolo-

čeno nalogo, ki so jo vselej uspešno opravili.«

— Pravite, da je vsak obrambni dan, letos bo že četrti, vsebinsko bogatejši. To zahteva verjetno tudi veliko prizadevanja in sodelovanja učiteljev.

»Na začetku smo seveda morali pomagati, zdaj pa postaja naša pomoč vedno manj potrebna. Učenci vedo, kaj morajo storiti, poznajo svoje naloge in dolžnosti. Učitelji smo pri tem zgolj opazovalci. In prav v tem je smisel vsega.«

— Obrambni krožek je v vaši šoli začel ob začetku letošnjega šolskega leta. Koliko učencev je v njem?

»V krožku je res veliko učencev, le 35 pa jih tvorno sodeluje. V našem obrambnem krožku so tudi člani strelskega krožka, ki ima okoli 20 strelcev.«

— Poleg številnih priznanj, ki so jih učenci prejeli za svoje delo pri organizaciji in izvedbi obrambnega dne, vam je prav gotovo najdražje priznanje, ki ste ga prejeli pred dvema letoma... »Da, to je priznanje republi-

škega sekretariata za ljudsko obrambo, za dosežene uspehe v pripravah na splošni ljudski odpor ob 35. obletnici vstaje. In prav naša šola v Cirkulanah je bila prva v ptujski občini, ki je dobila to visoko priznanje.«

— Se morda spričo te dejavnosti odloča za vojaške poklice in šole veliko učencev vaše šole?

»Ja, vsako leto trije ali štirje. Ne vem, ali je to veliko ali malo, povedati pa moram, da se le redki izmed njih »prebijejo« skozi številne komisije.

Naš nekdanji učenec Martin Jugovec iz Medribnika je zdaj že na akademiji in je že nekaj let najboljši študent. Ta je s svojim delom in uspehi pritegnil pozornost številnim našim učencem.«

— Kako se vključujejo v obrambni krožek dekleta? Je tudi med njimi zanimanje za to delo?

»Moram reči, da se prav iz tega obrambnega krožka največ deklet odloči za teritorialno obrambo, ki uspešno deluje v kraju in občini!«

TONE URBAS

Strelsko tekmovanje srednješolcev

Strelska sekcija Gradbene tehniške šole v Ljubljani je spodbudila k tekmovanju v streljanju s šolskim centrom RSNZ v Tacnu. To pobudo so z veseljem sprejeli. Podobna tekmovanja smo prirejali že pred leti, vendar je zadnje dve leti ta dejavnost zamrla. Spet smo začeli. Tekmovanje naj bi bilo vsako leto v počastitev praznika dela.

Ko smo v petek, 7. aprila pripeljali v šolski center pod Šmarno goro, nas je presenetila lepo urejena okolica šole. Takoj smo odšli na strelišče, ki je v kletnih prostorih šolskega centra. Tudi tu nismo bili razočarani, saj smo prišli na dobro opremljeno strelišče. Tekmovanje se je začelo ob 15. uri. Oba udele-

ženca sta sodelovala z dvema ekipama.

Na ekipnem prvenstvu se je uvrstila na prvo mesto prva ekipa GTŠ z 815 točkami, na drugo druga ekipa ŠC RSNZ s 739 točkami, na tretje pa druga ekipa ŠC RSNZ s 680 točkami.

V tekmovanju najboljših posameznikov so zasedli prva tri mesta učenci Gradbene tehniške šole: Marcen Milan, Slanšek Bogdan in Mežnarič Marjan.

Po tekmovanju so nam razdelili diplome ter nam razkazali lepo urejeno telovadnico in moderne predavalnice. Preden smo se poslovili, smo se dogovorili za naslednje tekmovanje, ki bo prihodnje leto.

VAVTAR MAJDA, GTŠ V-4 d

Mentor obrambnega krožka v osnovni šoli Maks Bračič v Cirkulanah MILAN ZMAZEK.

Komandant divizije in predsednik šolske skupnosti učencev VIDA TEŽAK.

Komandant brigade Frančka Kozelja in organizator obrambnega dne PRIMOŽ JANKOVIČ, učenec sedmega razreda.

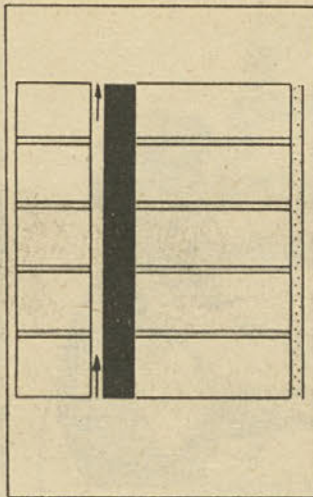
TERVOL

kamena volna

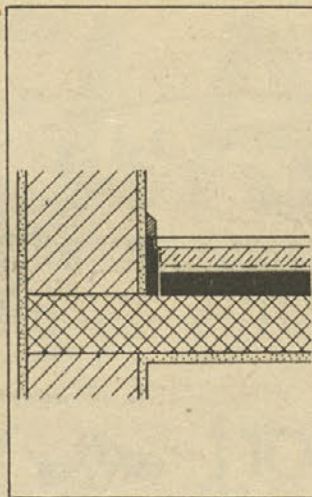
Kamena volna Tervol in njeni izdelki spadajo med anorganske izolacijske materiale, ki so izdelani iz naravnih kamenin. Med najbolj kakovostne izolacijske materiale jih uvrščajo zato, ker imajo te lastnosti:

- zelo dobro toplotno izolacijo
- zelo dobro zvočno izolacijo
- dobre mehanske lastnosti
- majhno prostorninsko težo
- neizgorljivost
- obstojnost proti staranju
- obstojnost proti vlagi (tekoči in zračni)
- odpornost proti kislinam
- odpornost proti razvoju mikroorganizmov (ne gnije, ne trohni)
- primernost vgrajevanja, obdelave
- kamena volna je brez vonja
- izdelke iz kamene volne se lahko zelo preprosto vgrajuje; različno oblikovani izdelki volne ustrezajo najrazličnejšim praktičnim potrebam.

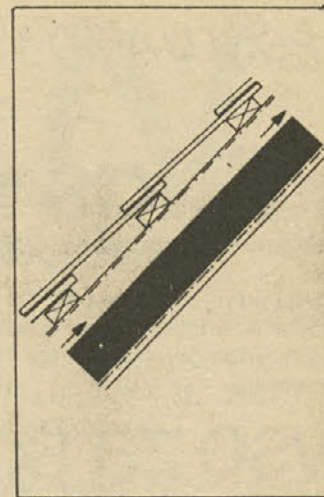
Kameno volno Tervol uporabljajo v gradbeništvu za toplotno izolacijo zunanjih zidov, stropov, podov itd.; za zvočno izolacijo plavajočih podov, vmesnih sten, za neizgorljivo izolacijo protipožarnih sten, jeklenih, betonskih konstrukcij, vrat itd.

TOPLOTNA IZOLACIJA
ZUNANJEGA ZIDU

TOPLOTNA IN
AKUSTIČNA IZOLACIJA
PODOV

TOPLOTNA IZOLACIJA
STREH

DAMPA

stropi

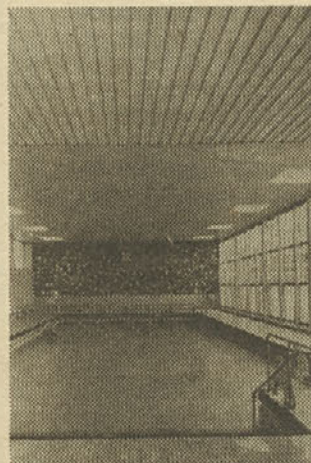
Strop Dampa je sestavljen iz 100, 200 in 300 mm širokih aluminijevskih ali jeklenih lamel.

Lamele so lahko perforirane ali neperforirane. Prve uporabljamo predvsem zato, da zagotovimo dobro akustiko v prostorih. S stopnjo perforacije 22,5% in z vložkom iz mineralne volne Tervol dobro duši zvok. Absorpcijski koeficient, ki predstavlja količnik med vpadlo in odbito zvočno energijo, se giblje v mejah med 0,7 in 0,85 na frekvencah med 500 in 4000 Hz (to so frekvence človeškega govora).

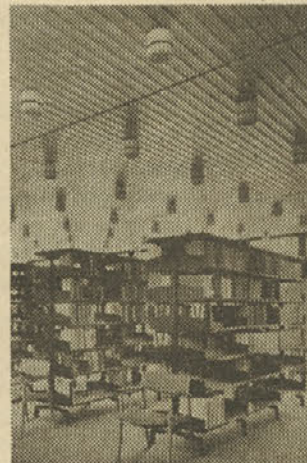
Zaradi teh lastnosti je izredno uporaben v prostorih, kjer želimo zagotoviti kar najmanjšo odmevnost. Takšni prostori so šolske telovadnice, avle, hodniki idr. Strop lahko poljubno znižamo, tako da namestimo vse instalacije v vmesni prostor.

Jeklena Dampa, znana pod imenom Sport, je namenjena za oblogo sten telovadnic, ker ima udarni test (žoge...) in je izredno akustična in dekorativna.

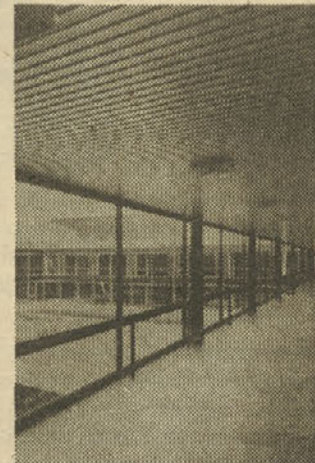
Vse te izdelke namestijo naše montažne skupine.

ŠPORTNI OBJEKTI

KNJIŽNICE

HODNIKI, UČILNICE

PERLIT

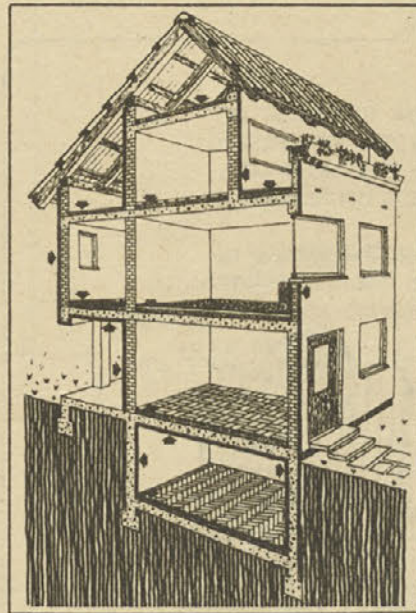
ometi

Perlit so začeli izdelovati v ZDA leta 1940. Od takrat se je njegova proizvodnja v svetu zelo povečala. Pri nas smo ga začeli izdelovati prvi v Jugoslaviji, in sicer leta 1965 v svojem obratu v Zrenjaninu.

Perlit spada med preverjene izolacijske materiale, ker ima te lastnosti:

- nizko volumensko težo — gostoto
- dobre mehanske lastnosti
- neizgorljivost
- obstojnost proti staranju
- obstojnost proti vlagi
- odpornost proti kemikalijam
- odpornost proti razvoju mikroorganizmov; ne gnije, ne trohni
- enostavnost vgrajevanja, obdelave
- ekonomičnost.

Njegova uporabnost se je najbolj izkazala v gradbeništvu, kjer ga z velikim uspehom uporabljajo kot toplotno-izolacijski perlit omet, kot toplotno izolacijski perlit beton in kot napeti sloj za toplotno in zvočno izolacijo plavajočih podov.

PODROČJA UPORABE

NOTRANJI OMETI
ZUNANJI OMET
TLAKI
RAVNE STREHE
VRTNARSTVO
FILTRIRANJE

KITI

za tesnjenje

Termika proizvaja razne tesnilne mase, ki jih z velikim uspehom uporabljajo v gradbeništvu.

Od tesnilnih mas izdeluje trajno plastične in trajno elastične kite.

Trajno plastična kita sta: permanentplast kit TO in permanentplast kit PB. Uporabna sta za tesnjenje fug in odporna proti vlagi, prepihu, prahu idr.

Trajno elastični kiti so: dvokomponentni kit TIO-V, enokomponentni silikonski kit V 23, V 23-2 in V 23-4.

Trajno elastični kiti so kakovostne tesnilne mase, uporabne v fughah, kjer nastajajo raztezanje, krčenje in vibracije. Zelo so odporni proti atmosferskim vplivom in temperaturnim spremembam.

DRUGO

Poleg navedenih proizvodov izdeluje Termika proizvode iz armiranih poliestrov, zvočno dekorativne plošče Dephon L in Dekaterm in plošče iz poliuretanske pene.

Montažne enote Termike izvajajo vse vrste toplotnih in zvočnih izolacij ter vgrajujejo montažne fasade in strešne kritine. Opravljajo tudi neizgorljive izolacije nosilnih konstrukcij z Limpet brizgano mineralno volno.

ZA OBŠIRNEJŠE
INFORMACIJE
IN PROSPEKTE
LAHKO POKLIČETE
TEL.: (061) 315-477

TEHNIČNO
INFORMATIVNA
SLUŽBA

TERMIKA
Ljubljana, kamniška 25

PONUJAMO VAM:

adidas
 specialno športno obutev

- telovadno orodje in športno opremo
- športno konfekcijo in ubutev
- telovadne copate, hlačke, majice, drese, in trenirke

vse za šport -
Slovenijašport

 OBIŠČITE NAS
 V NAŠIH PRODAJALNAH
 PO VSEJ SLOVENIJI!

**ZAVARUJTE SE
 PRED KLOPI
 IN DRUGIM
 MRČESOM!**

Tudi letos moramo pričakovati, da bo zaradi toplega in vlažnega leta zelo veliko klopi. Zato bi se morali še toliko bolj varovati teh zajedalcev, ki prenašajo nevarni klopov meningoencefalitis.

V Sloveniji zbolijo za to boleznijo veliko ljubiteljev gozdov. Bolezen pušča ne le trajne poškodbe, temveč terja tudi smrtne žrtve. Zato bi se morali čimbolj zavarovati pred klopi vsi, ki delajo in hodijo po gozdovih — tako gozdni delavci kot tudi izletniki.

Strokovnjaki znanega podjetja Bayer so pridobili repelent AUTAN — preparat, ki s svojim vonjem odganja mrčes, pri nas pa ga proizvaja Bayer-Pharma Jugoslavija v Ljubljani. AUTAN varuje ne le pred piki

komarjev, brencljev in mušic, temveč — kot so pokazale raziskave na Higienem inštitutu graške univerze — tudi pred nevarnimi klopi.

Če nanese AUTAN na odkrite dele telesa, smo več ur varni pred komarji in drugim mrčesom. Najnovejše raziskave so pokazale, da velja zaščita pred klopi največ dve uri, zato moramo autan v gozdu pogosteje uporabljati. Pogosteje ga uporabljamo tudi, če se močneje znojimo.

Vonj autana je prijeten, mrčes pa beži pred njim.

AUTAN dobite v lekarnah, drogerijah in trgovinah kot raztopino, mleko in razpršilec. NOVOST pa je AUTAN v praktični STICK obojini, ki je tako majhen, da ga lahko shranimo v žepu.

NA PROSTEM, V NARAVI NAJ BO
 AUTAN VEDNO PRI ROKI!

labod

TOVARNA OBLAČIL NOVO MESTO

Iz svojega bogatega proizvodnega programa posebno priporočamo bogato izbiro moških srajc in ženskih bluz ter športnih oblačil za mladino in odrasle, ki so na voljo v vseh trgovinah s konfekcijo.

Organizatorji nakupov za vzgojnoizobraževalne organizacije, ki žele dobiti ustrezne informacije in z nami neposredno poslovno sodelovati, so še posebno dobrodošli.

Proizvodno obrtno podjetje

»STEKLO« IZOLA

TOZD STEKLAR

TOZD ZIDAR

izdeluje in namešča visoko stabilizirane motnažne elemente

IZOLAT 40

primerne in gospodarne za uporabo pri gradnji vzgojnovarstvenih organizacij, osnovnih, srednjih in visokih šol, domov za učence in študente, telovadnic in inštitutov.

Po izračunu in termoakustičnih lastnostih so naši montažni elementi skoraj za polovico cenejši od podobnih elementov (iz profilnega in podobnega stekla).

Podrobnejša obvestila o cenah, rokih in pogojih nabave dobite pri proizvajalcu osebno, pisмено in telefonsko.

»STEKLO« IZOLA

TEL. 71-304, 71-814

Brzjav STEKLO Izola

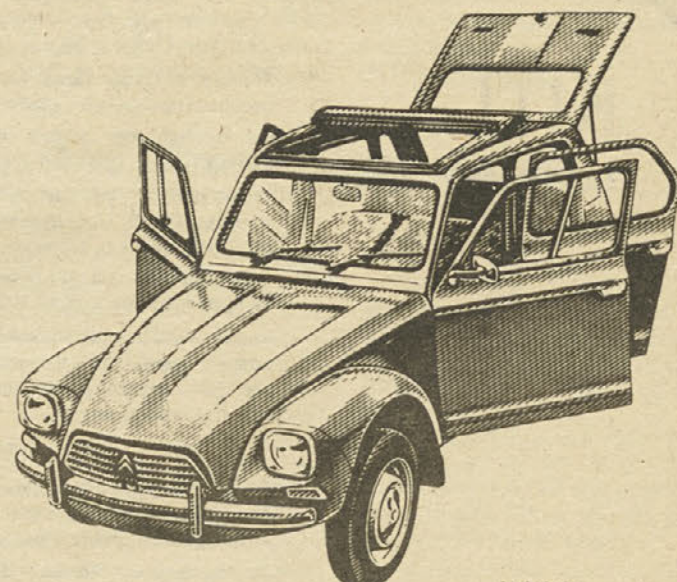
Meblo — velik proizvajalec stanovanjske opreme in opreme za šolske, vzgojnovarstvene, kulturne in zdravstvene organizacije ter športne, rekreacijske, hotelske in druge objekte. Program obsega pohištvene izdelke vseh vrst, jogi vzmetnice, jogi postelje, oblazi-njeno pohištvo, pohištvo iz plastičnih materialov, svetila in druge izdelke. Sprejemamo tudi posebna naročila: MEBLO, Služba za opremo objektov Nova Gorica, tel. 22-611

Diana 6 L

Model 1978 ima več koristnih izboljšav. Popolnoma na novo je konstruiran zavorni sistem s kontrolno lučko na armaturni plošči, spredaj so kolutne zavore, ki omogočajo še varnejšo vožnjo. Volan je nekoliko manjši, na novo so oblikovani pedali za sklopko, zavoro in plin. Udobnejša sta tudi prednja sedeža. Motor ima 602 ccm, 32 KM/DIN in doseže največjo hitrost 120 km/h, poraba goriva je 6,1 l/100 km.

Dajemo tudi posojilo

Informacije: CIMOS, Ljubljana, Dalmatinova 4, tel. (061) 312-250 in CIMOS, Beograd, Kolarčeva 8, tel (011) 631-699

**Spredaj
 kolutne
 zavore**

 Izdeluje
CIMOS

CITROËN

ELAN

ELAN PROIZVAJA REKVIZITE ZA ŠPORT IN REKREACIJO, UVELJAVIL PA SE JE TUDI Z IZDELKI, KI DOPOLNJUJEJO OPREMO ŠPORTNIH OBJEKTOV IN PRISPEVAJO K VEČJI UPORABNOSTI

PROŽNA TALNA OBLOGA ZA ŠPORTNE DVORANE »JULAN«

Prednosti JULANA:

- nederseča površina zmanjšuje možnost poškodb in daje pri gibanju prijeten občutek
- VARNOST
- ODPORNOST
- poliuretanski zgornji sloj zagotavlja, da je pod izredno odporen proti obrabi in poškodbam
- je dober ZVOČNI in TOPLOTNI izolator

DVIŽNA PREGRADNA STENA ZA TELOVADNICE

Izdelana je iz umetnega usnja. S steno pregradimo športno dvorano v dva funkcionalno enakovredna prostora.

Stene izdelujemo do razpona 30 m in do višine 10 m.

- PREDNOSTI: — optična predelitev — lahko čiščenje
— zvočna izolacija — preprosto
— odporna proti udarcem žoge vzdrževanje

OPREMA ZA TELOVADNICE

Izdelujemo kompletno nepremično orodje, ki ga je mogoče vgraditi v steno ali strop, konstrukcije za košarko na mehanski ali na električni pogon. Po načrtih posamezne telovadnice določimo razmestitev orodij in izdelamo načrt razporeda.

OTROŠKA IGRIŠČA

- igrala za javna igrišča in igrišča pri vzgojnovarstvenih ustanovah

ZA OBVESTILA IN NAROČILA UPORABITE NASLOV:

»ELAN« TOVARNA ŠPORTNEGA ORODJA

64275 BEGUNJE NA GORENJSKEM

telefon (064) 75-010, 75-014 • telex »ELAN« 34518

Nove šole

Sodobna šola zahteva ne samo ustrezno usposobljene kadre, temveč tudi primerne šolske prostore, ki so eden izmed pomembnih pogojev za boljše učne uspehe. Podatki kažejo, da so v zadnjih letih zaprli v Sloveniji več kot 500 šol. Skorajda sočasno so odprli svetle nove šole precej starih pa preuredili in razširili.

Otroci in učitelji v Svečini so se z novim šolskim letom preselili v lepo obnovljeno šolo. Dobili so štiri velike svetle učilnice, sodobno preurejeno kuhinjo, nove sanitarije in delno vodovodno napeljavo.

Svečinsko šolo obiskuje danes okoli 80 otrok. Podatki pa kažejo, da je otrok vsako leto manj, saj domačini odhajajo v mesto. Prav zato je s samopriskom obnovljena šola v Svečini velik dogodek za vse domačine.

Tudi v Jarenini so odprli nov šolski prizidek, obnovljeni stari del in večnamenski del za nekatere dejavnosti šolarjev. V obnovljenem šolskem poslopu sta dva razreda, prav tako tudi v prizidku. Dograditev in obnovitev šole pomeni za Jarenino veliko, saj je prej 230 učencev obiskovalo pouk v treh zgradbah, ki zaradi častitljive starosti (200 let) in dotrajanosti niso zaslužile imena šola. Šola je bila zgrajena z denarjem iz prvega samopriskovka v mariborski občini. Investicijska dela so stala 2.900.000 dinarjev.

Konec preteklega leta je bil za mariborski okoliš uspešen, saj so odprli največ sadov prvega referenduma, med katerimi je predvidenih 28 šol in 31 vzgojnovarstvenih organizacij.

Novo osnovno šolo so dobili v krajevni skupnosti Prevalje na Lokovici. To je obenem prvi objekt iz načrta del samopriskovka. Šola je iz montažnega programa Marlesa, skupna površina prostorov meri 393 kvadratnih metrov. Del prostorov so namenili za stanovanja učiteljev, del pa za dejavnosti družbenopolitičnih in drugih organizacij Lukovice.

Otroci so dobili dve novi učilnici po 50 kvadratnih metrov, večnamenski prostor z osemdesetimi kvadratnimi metri in kuhinjo. Gradbena dela so stala 3.040.000 dinarjev.

V Radencih bodo kmalu končali gradbena dela na prizidku k osnovni šoli; tako bo lahko že v novem šolskem letu 1978-79 šola, obogatena z desetimi novimi učilnicami, prešla na enozmzenski pouk.

Lepo svetlo in zračno šolo so dobili tudi v Braslovčah. V njej je: 14 sodobnih učilnic za kabineti pouk, kuhinjo, sanitarije, knjižnica, nova telovadnica ter prostori za celodnevni pouk. Šolo so zgradili s samopriskovkom žalske občine.

V tem šolskem letu je začela delati prva nova celodnevna šola v Mežiški dolini, na Lokavici nad Prevaljami. Za otroke kmečkih družin je to napredek, zlasti za 23 učencev prvih štirih razredov. Nova celodnevna šola na Lokavici je obogatena s prostorno in sodobno urejeno kuhinjo za malice in kosila.

Ormož se lahko pohvali z vzorno zgrajeno novo posebno šolo za otroke z duševnimi motnjami, ki ima kar dvanajst učilnic, sodobne kabinete in druge potrebne prostore s telovadnico. Šola ni bila poceni, saj je stala 15.520.000 dinarjev. Tretjino tega denarja so prispevali delavci ormoških delovnih organizacij.

Učenci ptujskih srednjih šol se veselijo novega srednješolskega zavoda. V prvi fazi je bilo zgrajenih 52 učilnic in upravnih prostorov, ki bodo vseljivi predvidoma z novim šolskim letom, stala pa bo, zasnovana po projektantskih zasnovah ptujskega projektivnega biroja, nekaj nad 64 milijonov dinarjev. Tudi ta sredstva izvirajo iz uspeha ptujskega referenduma za razširitev šolskega prostora v občini, veliko so prispevale delovne organizacije, s posojili pa sodeluje banka Maribor.

Tudi prebivalci Trnovske vasi v Slovenskih goricah so se odločili za gradnjo nove osnovne šole s kulturno dvorano, ki jo bodo sofinancirali s krajevnim samopriskom. Tako se uresničuje

dolgoletna želja krajanov, staro dosluženo šolo pa bo kmalu zamenjala nova.

V Mariboru na Taboru raste v soseski Nova vas v Devovi ulici največji objekt iz prvega mariborskega samopriskovka, osnovna šola Tabor. Imenovala se bo po velikem revolucionarju Veljku Vlahoviću. Ta mariborska velikanka bo stala okoli 80 milijonov dinarjev, pouk v njej pa se bo predvidoma začel z novim šolskim letom.

Ob Dravi je zrasla v Mariboru tudi nova stavba pedagoške akademije, ki bo kmalu sprejela nove študente. V želji, da bi bila šola prej odprta, so se pred nedavnim zbrali dijaki pedagoške gimnazije v posebno delovno brigado, ki se je lotila čiščenja in urejanja okolja pred akademijo. Akcija je dragocena izkušnja mladih, obenem pa zgled vsem tistim Mariborčanom, ki se zadnje leto vse bolj ogrevajo za delovne akcije.

Po dvajsetletnih prizadevanjih so dobile mariborske dijakinje sodoben dom srednješolk ob Titovi cesti. Da jih ne bi motil hrup s ceste, so vgradili posebna okna, ki imajo med stekli plast plina — dušilca hrupa. Dom, v katerem je 480 postelj v 160 spalnicah, je stal 52,8 milijona dinarjev. Po letu 1957 so v Mariboru sicer postavili novi dijaški dom zdravstvene šole, toda vanj se je vselila višja stomatološka šola. Spalnice s sodobnimi ležišči so razporejene v skupine po pet sob, ki sestavljajo skupaj s predsobo, sanitarijami in prostorom za likanje, čiščenje in druga opravila posebno enoto. Vzgojna skupina s 30 učenkami ima svojo vzgojiteljico. Vsi imajo poseben dnevni prostor za učne ure in organizirano skupinsko delo. Dekleta so ustanovila svojo mladinsko organizacijo z več sekcijami. V tej »šoli samoupravljanja« dijakinje ustvarjalno sodelujejo pri reševanju sprotih vprašanj v domu po domski skupnosti. Domske prostori so narejeni po mednarodnih normativih na temelju psiholoških in socioloških raziskav.

MIROSLAV
SLANA-MIROS

alpina
TOVARNA
OBUTVE
ŽIRI

alpina
PRIPOROČA:

učiteljem telesne vzgoje v osnovnih, srednjih, višjih in visokih šolah ter prosvetnim delavcem vseh vzgojnovarstvenih organizacij Slovenije, naj ugotovijo, koliko planinske obutve naše proizvodnje bodo potrebovali v poslovnem letu 1978/79.

Z množičnim nakupom si zagotovite ugodnejše cene!

Izdelujemo 12 vrst planinske obutve, ki si jih lahko ogledate v naših prodajalnah.

Če kupite več kakor 20 parov obutve, veljajo pogoji prodaje na veliko; izdelki so za 20 odstotkov cenejši.

Natančne podatke o cenah dobite na naši upravi pismeno ali telefonsko. Obutev dobavimo takoj.

Razstava o razvoju šolske telesne vzgoje na Slovenskem

Slovenski šolski muzej v Ljubljani je pripravil razstavo o razvoju šolske telesne vzgoje na Slovenskem. Razstava bo odprta 23. maja ob 11. uri. Pokrovitelj razstave bo Telesnokulturna skupnost Slovenije. Slovenski šolski muzej želi z razstavo prispevati k boljšemu poznavanju razmeroma zamotanega razvoja in vraščanja telesne vzgoje v celoten vzgojni proces. Pojasniti želi vzroke in dejavnike, ki so vplivali, da to vzgojno področje tako v avstro-ogrskem kot v obdobju predvojne Jugoslavije nikoli ni zaživel enakovredno in enakovredno z drugimi področji. Zastopavanje in zaostajanje je najtesneje povezano z vedno bolj ob-

čutnimi odkloni tako glede sistema telesne vzgoje kot vzgoje kadrov ter z gradnjo naprav. Razstava bo prikazala tudi razvoj po osvoboditvi, za katerega je značilno postopno izenačevanje z drugimi vzgojnimi področji. Sistem se sproti prilagaja zahtevam in potrebam, ki jih prinaša preobraževanje vsega življenja v duhu socialističnega humanizma, odnos družbe do telesne vzgoje pa izražajo številni pozitivni ukrepi na materialnem, kadrovskem in organizacijskem področju. Šolska telesna vzgoja postaja vedno bolj nepogrešljiv dejavnik v razvoju naše telesne in s tem tudi splošne kulture.

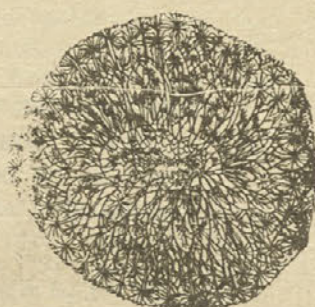
Pihalni orkester Škofja Loka, ki praznuje letos 50-letnico obstoja, uspešno sodeluje z Glasbeno šolo Škofja Loka. Njej so prepustili skrb za kadre. V preteklih letih je prišlo med škofojloške godbenike devet mladih. Uspešno sodelovanje pa je tudi jamstvo, da bo škofojloški pihalni orkester še dolgo obstajal. (Besedilo in slika: Stane Jesenovec)

Obvestilo

Maturantke ljubljanskega učiteljskega letnika 1952-53 — oddelek C — IV. C!
Zaradi praznovanja 25. obletnice mature pošljite naslove do 25. maja 1978 ŠEMERL HELENI, LOGATEC, Titova 11a.

Obvestilo

Maturanti mariborskega učiteljskega letnika 1953 se bomo srečali ob petindvajsetletnici mature 3. junija 1978 v hotelu »Slavija« v Mariboru. Zbirali se bomo med 18. in 19. uro.
Akontacijo 250 din pošljite najkasneje do 20. maja 1978 na naslov: ŠKREBLIN (Babič) BETI, Strossmayerjeva 30, 62000 Maribor.

Gorenjski muzej v Kranju in aktiv likovnih pedagogov Gorenjske vabita na razstavo likovne dejavnosti učencev Osnovne šole v Kranju. Razstava bo odprta do 18. maja

OSNOVNA ŠOLA KOSTANJEVICA NA KRKI, Gorjanska cesta 2

razpisuje prosta dela in naloge:
— učitelja matematike, PRU za nedoločen čas
— učitelja telesne vzgoje, PRU (moški) za nedoločen čas

Samska soba, kasneje možnost družinskega stanovanja.

Svet delavcev VII. GIMNAZIJE VIČ Ljubljana, Tržaška cesta 72

razpisuje za določen čas dela in naloge:
— učitelja angleškega in nemškega jezika, lahko tudi pripravnik
— učitelja matematike in fizike, lahko tudi pripravnik
— laboranta za fiziko (lahko tudi srednja izobrazba)

Za delovna mesta so potrebne primerne moralnopolitične lastnosti in ustrezna strokovna izobrazba.
Pismene prijave z dokazili o strokovni kvalifikaciji in življenjepisom pošljite na gornji naslov najkasneje 15 dni po objavi razpisa. Začetek dela je 1. septembra 1978.

Komisija za volitve in imenovanja SKUPŠČINE OBČINE ŽALEC

razpisuje delovno mesto

— ravnatelja TOZD Osnovna šola Slavko Šlander Prebold

Za ravnatelja osnovne šole je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj višjo strokovno izobrazbo pedagoške smeri ter vsaj 5 let vzgojnoizobraževalne prakse
- da je moralnopolitično neoporečen
- ali da ima srednjo strokovno izobrazbo pedagoške smeri, če gre za delavca, ki izpolnjuje pogoje iz 23. člena družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini Žalec (Uradni list SRS, št. 14, 73 in 18, 73)

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljite v roku 15 dni po objavi komisiji za volitve in imenovanja skupščine občine Žalec.

Rdeči križ Slovenije vabi občane in delovne ljudi navedenih občin, da se udeležijo krvodajalskih akcij v mesecu maju 1978. Prijave sprejema občinski odbor Rdečega križa, v delovnih organizacijah pa aktivisti RK, odgovoren za krvodajalstvo.
Kri je nenadomestljivo zdravilo. Dajte jo danes, morda jo boste že jutri potrebovali. Dajanje krvi je dokaz človečnosti in zato tudi eno izmed meril naše solidarnosti do sebe in drugih.

MAJ 1978

Kamnik 12., 15., 16. in 17.
Velenje 18., 19., 20., 22. in 23.
Kočevje 24., 25. in 26.
Ljubljana-Viç 29.
Črnomelj 30. in 31.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Svet delovne skupnosti

OSNOVNE ŠOLE MAJDA VRHOVNIK

Ljubljana, Gregorčičeva 16

razpisuje za šolsko leto 1978-79 prosta dela in naloge:

- za nedoločen čas:
- učitelja razrednega pouka
- učitelja glasbenega pouka
- učitelja likovnega pouka
- učitelja gospodinjkega pouka — za nepoln delovni čas
- učitelja matematike in fizike ali tehničnega pouka in fizike — za nepoln delovni čas
- pet učiteljev za delo v oddelkih podaljšanega bivanja

za določen čas:
— učitelja za delo v oddelku podaljšanega bivanja (nadomeščanje v času porodniškega dopusta)

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, kot jih predvideva zakon o osnovni šoli.
Prijave sprejemamo 15 dni po objavi ali do zasedbe.

Delovna skupnost OSNOVNE ŠOLE Z ITALIJANSKIM UČNIM JEZIKOM — IZOLA

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge:

- učitelja razrednega pouka in glasbene vzgoje
- učitelja likovne in tehnične vzgoje
- učitelja zgodovine in zemljepisa
- učitelja biologije, fizike in kemije
- kuharja

Posebni pogoji: kandidati morajo imeti ustrezno izobrazbo ali poklic in biti italijanske narodnosti.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA SKUPŠČINE OBČINE IDRJA

RAZPISUJE

opravila in naloge

ravnatelja Posebne osnovne šole Idrija

Pogoji za ravnatelja Posebne osnovne šole so naslednji:

- visoka ali višja izobrazba ortopedagoške ali defektološke smeri
- strokovni izpit
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj

Poleg navedenih formalnih pogojev morajo imeti tudi vodstvene in organizacijske sposobnosti, biti morajo moralno politično neoporečni in družbenopolitično aktivni.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj pošljejo v 15 dneh od javne objave razpisa na naslov: Skupščina občine Idrija, Oddelek za kadre in družbene službe

Komisija za volitve in imenovanja SKUPŠČINE OBČINE IDRJA

razpisuje opravila in naloge

- ravnatelj
- naslednjih vzgojnoizobraževalnih zavodov v občini Idrija:
- 1. Šolskega centra
- 2. Osnovne šole Jožeta Mihevcva Idrija
- 3. Osnovne šole Cerkno »Spomenik NOB«
- 4. Glasbene šole Idrija
- 5. Dijaškega doma Idrija
- 6. Dijaškega doma Cerkno

Pogoji za opravljanje razpisnih opravil in nalog so naslednji:

- pod 1.:
 - visoka izobrazba pedagoške smeri
 - strokovni izpit
 - 5 let ustreznih delovnih izkušenj na vzgojnoizobraževalnem področju
- pod 2. in 3.:
 - učitelj, predmetni učitelj ali profesor
 - strokovni izpit
 - 5 let ustreznih delovnih izkušenj na vzgojnoizobraževalnem področju
- pod 4.:
 - visoka ali višja izobrazba glasbene usmeritve
 - strokovni izpit
 - 5 let ustreznih delovnih izkušenj na področju glasbene vzgoje
- pod 5.:
 - visoka ali višja izobrazba pedagoške smeri
 - strokovni izpit
 - 5 let ustreznih delovnih izkušenj na vzgojnoizobraževalnem področju
- pod 6.:
 - visoka, višja ali srednja izobrazba pedagoške smeri
 - strokovni izpit
 - 5 let ustreznih delovnih izkušenj na vzgojnoizobraževalnem področju

Poleg navedenih formalnih pogojev morajo imeti kandidati tudi vodstvene in organizacijske sposobnosti, biti morajo moralnopolitično neoporečni in družbenopolitično aktivni.

Kandidati naj pošljejo prošnje z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 15 dneh od javne objave razpisa na naslov: Skupščina občine Idrija, Oddelek za kadre in družbene službe.
Komisija za volitve in imenovanja ne bo obravnavala nepopolnih vlog.

O rezultatih imenovanja bodo kandidati obveščeni v enem tednu po končanem postopku v občinski skupščini.

POPRAVEK

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve Skupščine občine Ormož popravlja v Prosvetnem delavcu št. 7, z dne 14. aprila 1978, objavljene pogoje za ravnatelja osnovne šole Središče ob Dravi tako, da se glasijo:

- »1. da izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole, določene po zakonu o osnovni šoli in ima vsaj 5 let vzgojnoizobraževalne prakse
- 2. da je moralnopolitično neoporečen«.

Rok za sprejemanje prijav na ta razpis se podaljša in traja še 15 dni po objavi tega popravka

Popravek

»PODOBE TRENUTKOV«

— V poročilu o prireditvah kulturnega tedna ljubljanskih gimnazijcev »Podobe trenutkov« (Prosvetni delavec, 21. 4. 1978, št. 6, str. 12) je prišlo do neljubih pomot, ki jih s tem popravljamo in poročilo obenem dopolnjujemo. Vodstvom šol, izvajalcem in bralcem se opravičujemo.

V gimnazija — Šentvid je pripravila 2 nastopa, in sicer Samorastnike (variacije na motive Samorastnikov Prežihovega Vornca) ter pesmi Jacquesa Preverta (recital z glasbo in plesom);

I. gimnazija — Bežigrad je uprizorila »Fizike« Friedricha Dürrenmatta;

VII. gimnazija — Vič je uprizorila I. in III. dejanje Županči-

čeve tragedije Veronika Deseniška;

Gimnazija pedagoške smeri se je predstavila z recitalom Cankarjevih besedil »Zakaj ste povabili oči, gospod?«;

VI. gimnazija — Moste je pripravila »Vihar«; večer poezije in dramskih besedil;

Gimnazija Vida Janežič — Poljane je izvedla literarni nastop »Težki krov večera«;

Tehniška šola za lesarstvo je izvedla odrsko sliko dijaka Dragana Živadinova »Rač ali potovanje v modro«;

Gimnazija Ivan Cankar je predstavila 2 deli, in sicer Nušičevo komedijo »Oblast« ter »Tobija« Zdeneka Florjana (lutkovno igrano za otroke s sporočilom za odrasle).

25-letnica mature

Učiteljskišniki, ki smo maturirali 1953 v Tolminu, se zberemo 3. junija v hotelu Krn ob 18. uri.

Prijave in znesek 250 din sprejema do 27. maja Marija Makuc, Goriška 3 Ajdovščina.

Odbor za delovna razmerja

VZGOJNOVARSTVENEGA ZAVODA OBČINE LAŠKO

objavlja prosta dela in naloge:
— vzgojiteljice za nedoločen čas
— vzgojiteljice za določen čas

Začetek dela: 1. septembra 1978.

Pogoj: končana srednja vzgojiteljska šola. Stanovanja ni.

GLASBENA ŠOLA RISTO SAVIN ŽALEC

razpisuje prosta dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- 2 učiteljev klavirja — P ali PRU
- 2 učiteljev harmonike — P ali PRU
- učitelja kitare
- učitelja trobente in klarineta — P ali PRU

Stanovanj ni. Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi pošljite na navedeni naslov.

Delovna skupnost GLASBENE ŠOLE VINKO VODOPIVEC AJDOVŠČINA

razglaš prosta dela in opravila za nedoločen čas:

- 1. učitelja za pihala in trobila
- 2. učitelja za harmoniko
- 3. učitelja za kitaro (polovičen delovni čas)

Kandidat pod št. 1. ima možnost dodatne zaposlitve vodenja pihalnega orkestra. Možnost dvosobnega stanovanja v roku 1 leta.

Pismene vloge z ustreznimi dokazili sprejema tajništvo v 15 dneh od objave. Nastop dela 1. septembra 1978.

Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

razpisuje dela in naloge:

— ravnatelja Gimnazije v Murski Soboti

Pogoj: kandidat mora izpolnjevati pogoje, določene v zakonu o srednjem šolstvu.

— ravnatelja dvojezične Osnovne šole Domanjševci

- kandidat mora izpolnjevati pogoje za učitelja osnovne šole, določene v zakonu o osnovni šoli
- opravljen strokovni izpit
- najmanj 10 let učnovzgojne prakse
- znanje slovenskega in madžarskega jezika

Pismene prijave pošljite Skupščini občine Murska Sobota, komisiji za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja, v 30 dneh od dneva razpisa.

Prijavi priložite:

- potrdilo (spričevalo, diplomu) o strokovni izobrazbi in življenjepis.

Prijave je treba kolkovati z 2 din.